

DELOVNI ZVEZKI
URADA ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ

št. 3/letnik X/2001

OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA
IZOBRAZBENIH TOKOV IN IZOBRAZBENE
SESTAVE PREBIVALSTVA

Tomaž KRAIGHER

Ljubljana, 2001

DELOVNI ZVEZKI URADA ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ
ISSN 1318-1920

Št. 3/letnik X/2001

Izdajatelj:

Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj,
Gregorčičeva 27, 1000 Ljubljana.

Telefon: 01 478 10 12

Fax: 01 478 10 70

Elektronska pošta: gp.umar@gov.si

<http://www.sigov.si/zmar/publicis/dz.html>

Urednica zbirke: Ana TRŠELIČ

Prelom strani, tehnična urednica: Tina KOPITAR

Prevod povzetka: Marko GERMOVŠEK

Lektoriranje: Julijana ČUFER

Distribucija: Simona ZRIM

Tisk: SOLOS, Ljubljana

Odgovorna oseba: dr. Janez ŠUŠTERŠIČ, direktor

Naklada:

200 izvodov

Pisna naročila za zbirko ali posamezno publikacijo sprejemamo na naslov izdajatelja.

Ključne besede: izobraževanje, izobraževanje odraslih, izobraževanje prebivalstva, demografija, izobrazbena sestava prebivalstva

KAZALO

POVZETEK / SUMMARY	5
1. UVOD	7
1.1 Naraščanje vloge izobrazbe in izobraževanja (zlasti izobraževanja odraslih) v sodobni družbe	7
1.2 Namen prispevka	10
2. OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA IZOBRAZBENIH TOKOV IN IZOBRAŽEVANJA MLADINE	13
2.1 Metodologija projekcije mladine v izobraževanju in analiza parametrov	13
2.2 Projekcija mladine v šolah ter priliv mladine na trg dela po zaključenem ali opuščenem rednem izobraževanju	16
3. OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA FORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH	19
3.1 Dopolnjena projekcija glede na cilje Nacionalnega programa izobraževanja odraslih	19
3.2 Projekcija števila izrednih študentov	21
3.3 Ovrednotenje projekcije izobraževanja odraslih z vidika predvidene oziroma željene izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva	21
4. OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA IZOBRAZBENE SESTAVE NEKATERIH SKUPIN PREBIVALSTVA	25
4.1 Splošno o metodologiji	25
4.2 Ocena izobrazbene sestave prebivalstva za obdobje 1991-1996 oziroma 1991-2000	28
4.3 Projekcije izobrazbene sestave prebivalstva z upoštevanjem nižje različice ciljev NPIO	29
5. ZAKLJUČKI	31
LITERATURA IN VIRI	34
PODATKOVNA PRILOGA	35
DO SEDAJ IZŠLO V ZBIRKI DELOVNI ZVEZKI	52

SEZNAM TABEL V PODATKOVNI PRILOGI:

Tabela 1:	Zaključevanje izobraževanja mladine v obdobju 1990-1999 _____	37
Tabela 2:	Projekcija zaključevanja izobraževanja mladine v obdobju 2000-2015 _____	38
Tabela 3:	Verjetnosti, da bo generacija redno zaključila posamezne stopnje izobraževanja oziroma da bo izstopila iz rednega izobraževanja ____	39
Tabela 4a:	Mladina v srednjih šolah in redni študenti: podatki in ocene za obdobje 1990-2000 _____	40
Tabela 4b:	Mladina v srednjih šolah in redni študenti: Projekcija za obdobje 2001-2015 _____	41
Tabela 5a:	Odlivi mladine iz rednega šolanja: ocena za obdobje 1990-1999 ____	42
Tabela 5b:	Odlivi mladine iz rednega šolanja: projekcija za obdobje 2001-2014 _____	43
Tabela 6a:	Izobraževanje odraslih in izredni študenti: podatki in ocene za obdobje 1990-1999 _____	44
Tabela 6b:	Izobraževanje odraslih in izredni študenti: projekcija za obdobje 2000-2015 glede na nižjo različico ciljev 2 in 3 Nacionalnega programa izobraževanja odraslih _____	45
Tabela 6c:	Izobraževanje odraslih in izredni študenti: projekcija za obdobje 2000-2015 glede na višjo različico ciljev 2 in 3 Nacionalnega programa izobraževanja odraslih _____	46
Tabela 7:	Ocena presežnih prilivov iz izobraževanja v obdobju 1993-1999 ____	47
Tabela 8:	Ocena presežnih prilivov iz izobraževanja v obdobju 2000-2010 ob spontanem razvoju izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva _____	48
Tabela 9:	Ocena presežnih prilivov iz izobraževanja v obdobju 2000-2010 ob zahtevnejšem razvoju izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva _____	49
Tabela 10:	Ocena izobrazbene sestave prebivalstva v obdobju 1991-2000 _____	50
Tabela 11:	Projekcija izobrazbene sestave prebivalstva za obdobje 2000-2015 __	51

SEZNAM KRATIC UPORABLJENIH V DZ:

ACS – Andragoški center Slovenije

ADS – Anketa o delovni sili

ILO – Mednarodna organizacija dela

NPIO – Nacionalni program izobraževanja odraslih

NPVŠ – Nacionalni program visokega šolstva

MŠŠ – Ministrstvo za šolstvo in šport

MŠŠZT – Ministrstvo za šolstvo, šport, znanost in tehnologijo

SURS – Statistični urad RS

POVZETEK

Izobraženost prebivalstva in delovno aktivnih postaja vse pomembnejši dejavnik razvoja, izobraženost posameznika pa tudi pomemben dejavnik njegovega položaja na trgu dela. Pričujoče gradivo obravnava problematiko ocenjevanja in projiciranja tokov in stanj v izobraževanju mladine in odraslih ter izobrazbene sestave prebivalstva. Pri tem je bilo treba razviti nekatere metode, ki so nam omogočile na eni strani vrednotenje obstoječega stanja, na drugi pa projekcije ob različnih kombinacijah različnih predpostavk. Gradivo povzema nekatere avtorjeve že objavljene prispevke, ki zadevajo obravnavano problematiko, predstavlja pa tudi nove ocene in projekcije, ažurirane z novejšimi predpostavkami in podatki. Zajema projekcijo mladine v izobraževanju, oceno in projekcijo izobrazbene sestave odliva mladine iz rednega šolanja, projekcijo izobraževanja odraslih z upoštevanjem dveh različic ciljev Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, ovrednotenje projekcij izobraževanja mladine in odraslih z vidika predvidenega razvoja potreb po izobrazbeni sestavi delovno aktivnega prebivalstva ter projekcijo izobrazbene sestave prebivalstva, ki temelji na prej predstavljenih projekcijah izobraževanja.

Ob zadnjem popisu prebivalstva leta 1991 je imela Slovenija še vedno relativno slabo razvito izobrazbeno sestavo prebivalstva, povprečno število let šolanja je bilo 9.7. Novejši podatki, ki jih nudijo ankete o delovni sili, kažejo, da se izobraženost slovenskega prebivalstva izboljšuje. K temu je največ pripomogla večja vključenost mladine v srednje ter višje in visoke šole, delno tudi zaradi visoke brezposelnosti mladih v devetdesetih letih, izobraževanje odraslih pa se je v tem času celo skrčilo. Tudi izobrazbena sestava delovno aktivnega prebivalstva v Sloveniji je relativno nezahtevna. Preveč je zaposlenih s srednjo poklicno ali nižjo izobrazbo in premalo z visoko. Prostih delovnih mest, za katera se zahteva le nižja izobrazba, pa je že sedaj manj od priliva iz šol, ravnotako bo tudi v bodoče. Šolski sistem bo verjetno produciral tudi presežke s srednjo poklicno šolo. Kolikor se bo izobrazbena sestava razvijala v smeri dosedanjega trenda, pa so možni tudi presežki z visoko izobrazbo. Zato bo osnovna naloga izobraževanja odraslih v prihodnje, da omogoči zlasti mlajšim odraslim doseči vsaj srednješolsko izobrazbo, poudarek pri tem bi moral biti zlasti na reševanju poklicnih strukturnih neskladij. Država pa bi morala voditi takšno ekonomsko politiko, ki bi spodbujala večje in hitrejše zaposlovanje diplomantov.

SUMMARY

An educated population and qualified and trained labour force are becoming increasingly important factors of development, while an individual's qualifications are an important factor of their position in the labour market. This paper presents the issues of evaluating and projecting flows and stocks in youth and adult education and the population's education structure. Certain methods had to be devised to enable us to evaluate the current status on one hand and make projections under different assumptions on the other. The paper summarises some of the author's previously published articles dealing with the same issues, and presents new assessments and projections underpinned by the latest figures and assumptions. It presents forecasts of youth education, estimates and projections of the education structure of young people ending their formal education, projections of formal adult education made on the basis of two goals proposed in the National Programme of Adult Education, it evaluates projections of youth and adult education in view of future trends in demand for the education structure of the labour force, and gives projections of the population's education structure made on the basis of the proposed education projections.

In 1991, when the last census was conducted, Slovenia's education structure was relatively poor, with the average duration of schooling being 9.7 years. The latest data provided by the labour force survey show that the qualification of Slovenia's population is improving. This has primarily been due to the higher enrolment levels of young people in secondary and tertiary education programmes as a result of the high youth unemployment of the nineties, while formal adult education shrank in the same period. The education structure of people in employment is equally poor. The number of workers ending secondary vocational or lower education is too high and the number of workers obtaining a university degree is too low. Currently, the number of vacancies requiring only lower education is fewer than the number of school leavers, and this trend is likely to continue in the future. The schooling system will probably produce a surplus of students ending their secondary vocational education as well. If the education structure maintains its current trends, there may be some surpluses of people having obtained a university degree. As a result, the main task of adult education in the future will be to enable young adults to finish at least upper secondary education, while its efforts should be focused on resolving structural imbalances in the area of qualifications. The state should conduct an economic policy that stimulates the increased and faster employment of tertiary education graduates.

1. UVOD

1.1 **Naraščanje vloge izobrazbe in izobraževanja (zlasti izobraževanja odraslih) v sodobni družbi¹**

Da bi sodobna podjetja lahko zvišala produktivnost in se tako ohranila na vedno bolj globaliziranih trgih, pospešeno uvajajo tehnološke, informacijske in organizacijske inovacije ter skupaj z državo ali samostojno v okviru svojih možnosti investirajo v njihov razvoj. Ekonomski učinek teh inovacij pa lahko pride do izraza po eni strani le, če podjetja razpolagajo z ustrezno izobraženo delovno silo, po drugi strani pa, če so ustrezno izobraženi tudi uporabniki blaga in storitev, ki jih ta podjetja proizvajajo ali distribuirajo. Izobrazba in sposobnost kreativne uporabe znanja postajata v sodobnem gospodarstvu tako eden osnovnih produkcijskih faktorjev, izobraženost prebivalstva in delovne sile pa pomembna komponenta konkurenčne sposobnosti posameznih regionalnih oziroma nacionalnih gospodarstev, s tem pa tudi predmet planiranja podjetij in države ter predmet dogovarjanja med socialnimi partnerji. Namesto rutinskega dela, ki je bilo značilno za industrijsko družbo, postaja v postindustrijski družbi vsebina dela vedno bolj spremenljiva in nedoločena, kar terja decentralizacijo odločanja, od posameznikov pa večjo avtonomijo, prožnost in samoiniciativnost. Z vidika posameznika je tako ustrezna izobrazba eden osnovnih pogojev za uspešno prilagajanje spremembam v gospodarstvu ter s tem za uspešen nastop na trgu dela. Sociologi ob tem poudarjajo tudi pomen znanja za politično emancipacijo in s tem za uspešno vključevanje posameznikov in skupin v druge družbene procese.

Ekonomski pomen kreativne uporabe znanja spreminja tudi odnose na trgu izobraževanja. Spreminja se status sedanjih vzgojno-izobraževalnih ustanov (šol) in formalnega pomena zaključnih nazivov, ki jih podeljujejo. V informacijski družbi se krha njihov monopol, krepi pa se trg neformalnih izobraževalnih ponudb in izvenšolskih učnih dejavnosti (Ule, ACS 1999, str.31). Tu pridobiva pomen zlasti formalno, neformalno in dopolnilno izobraževanje odraslih, ki omogoča prilagajanje delovne sile spreminjajočim se potrebam na trgu dela in postaja zato vedno pomembnejše ne samo z emancipatornega, temveč tudi z ekonomskega vidika. Zato se ob tem razvijajo in institucionalizirajo tudi postopki za uradno verifikacijo teh neformalno pridobljenih znanj. »Ko govorimo o izobraževanju, moramo upoštevati vso kontinuiteto, ki sega od formalnega izobraževanja (to je izvedbeno najbolj standardizirano in institucionalizirano, njegov najbolj tipičen nosilec je šola), prek bolj ali manj formaliziranega in institucionaliziranega neformalnega izobraževanja do organiziranega učenja skupin in posameznikov ter na koncu do priložnostnega učenja. Z današnjimi andragoški prijemmi ter standardiziranimi postopki in metodami lahko uradno ugotovimo in potrdimo tudi neformalno pridobljeno znanje« (Jelenc, ACS 1999, str.58).

Prvotni namen izobraževanja odraslih je bil zmanjševanje razlik v izobrazbenih dosežkih prebivalstva, pogojenih s socialno stratifikacijo. S strukturnimi spremembami na trgu dela je v 90-tih letih ideja kolektivne blaginje zamenjala paradigma osebne odgovornosti za samoaktualizacijo

Izobrazba in sposobnost kreativne uporabe znanja postajata v sodobnem gospodarstvu eden osnovnih produkcijskih faktorjev...

...za posameznika pa je ustrezna izobrazba eden osnovnih pogojev za uspešen nastop na trgu dela.

Ekonomski pomen kreativne uporabe znanja spreminja tudi odnose na trgu izobraževanja...

...tu pridobiva pomen zlasti izobraževanje odraslih.

¹ Poglavje delno vključuje avtorjev povzetek in njegovo razmišljanje ob nekaterih mislih iz zbornika Izobraževanje odraslih, socialna neenakost in socialna vključenost (zbrala in uredila dr. Angelca Ivančič), Andragoški center Slovenije, Ljubljana, 1999.

Ljudje imamo različne pogoje, po katerih nam je omogočeno, da si pridobivamo znanje

Različni družbeni dejavniki poudarjajo različne vidike nadaljnega izobraževanja

in za pridobivanje kvalifikacij, nujnih za spoprijemanje s prevladujočimi razmerami v družbi. S tem pa prihaja do paradoksa, ko postaja pomen izobraževanja odraslih v družbenem in osebnem življenju večji kot kdajkoli prej, hkrati pa se spreminja le v enega od mnogih ponudnikov na trgu izobraževanja, ki je podvržen vsem tržnim tekmovalnim pritiskom. Rezultat je neenakomerna porazdeljenost dostopa do priložnosti za učenje, do socialnih in kulturnih virov pa tudi do preživetvenih spretnosti. Ta neenaki dostop pogosto določa rizične skupine, ki so izpostavljene nevarnosti socialne izključenosti. Raziskave kažejo, da izobraževalne možnosti za odrasle izrabljajo predvsem bolj izobraženi, s čimer se razlike med slabše in bolj izobraženimi še povečujejo. Poleg razlik v formalni izobrazbi postajajo vse pomembnejši tudi primanjkljaji v specifičnih znanjih in spretnostih, ki postajajo vse pomembnejša konkurenčna prednost bolj izobraženega dela prebivalstva (Ivančič, ACS 1999, str. 9,10).

Normativno znanje bo postalo s pomočjo formalnega in neformalnega izobraževanja dostopnejše manj izobraženim samo, če bodo odstranjene ovire, ki jih postavljajo institucijski, socialno-ekonomski in kulturni dejavniki... Na trgu delovne sile se je ena skupina profesionalizirala in zasedla položaje, s katerih ima moč določati izobraževalne potrebe tistim, ki so izključeni. /Tako/ se uveljavlja prepričanje, da bodo tisti z boljšim izobrazbenim kapitalom imeli več možnosti, da bodo družbeno vključeni. /Vendar:/ ljudje imamo različne pogoje, po katerih nam je na različne načine omogočeno, da si pridobivamo znanje in certifikate. Te razlike pa so že izhodiščno /tudi/ razredno pogojene... Pogled načrtovalcev izobraževalnih programov, ki spregleda determinante družbenih neenakosti, torej že izhodiščno ne more nagovoriti potencialnih udeleženk/cev. Ali je /brez tega/ sploh mogoče razmišljati o izobraževanju (odraslih) kot o možnosti za produkcijo nove emancipatorne kulture? (Mrgole, ACS 1999, str. 41,42)

Če hočemo pritegniti ljudi /v izobraževanje odraslih/, moramo razumeti njihovo motiviranost v širšem (družbenem) kontekstu. Radikalno postavljeno vprašanje vodi izobraževanje odraslih pred nalogo, da postane avantgarda v ponudbi nove kulture izobraževanja, ki bo presegla sedanji način /razrednega/ razlikovanja in bo hkrati pomenila emancipatorni potencial. Tako ima tudi koncept vseživljenjskega učenja perspektivo le, če bo protagonist /te/ nove kulture posredovanja vednosti, sicer je zapisan usodi, da postane podaljšano orodje socialnega discipliniranja... Ponuditi mora programe, ki jih bodo ljudje prepoznali kot alternativo sedanjim neuspešnim praksam posredovanja znanja /in reproduciranja obstoječih družbenih razmerij/. /Izobraževanje odraslih mora razumeti/, kje so šibke točke sedanjih praks. (Mrgole, ACS 1999, str. 51, 52)

Različni družbeni dejavniki poudarjajo različne vidike nadaljnega izobraževanja. Delodajalci vidijo v njem predvsem možnosti za izboljšanje produktivnosti in konkurenčnosti podjetij, pri čemer pa težijo k čim manjšim izdatkom zanj. Vloga izobraževanja v podjetjih ni vedno tako jasna kot vloga investicij v novo opremo. Sindikati želijo doseči večjo kakovost delovnih mest, delovnega okolja, višje osebne dohodke, možnosti za napredovanje in varnost zaposlitve, pri čemer si prizadevajo za aktivnejše sodelovanje pri nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju delavcev. Posamezniki skušajo doseči cilje dolgoročnega poklicnega in osebnega razvoja. Javne službe zasledujejo cilje večje socialne enakosti: omogočiti zaposlitev nezaposlenim, podzaposlenim in marginalnim skupinam,

zapolniti vrzeli v preteklem izobraževanju, popraviti pomanjkljivosti v šolskem sistemu ter kot posledice pretekle politike izobraževanja in usposabljanja... (Ivančič, ACS 1994, str. 14,15)

Zadnji zanesljivi podatki o izobrazbeni sestavi prebivalstva Slovenije so podatki popisa prebivalstva iz leta 1991, ki so torej že precej stari. Za novejša obdobja pa si lahko pomagamo z rezultati anket o delovni sili. Povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več je bilo leta 1991 nizko - 9,7. Po podatkih popisa 1991 je bilo med prebivalstvom, starim več kot 25 let, še vedno 46,5% takih, ki so imeli končano le osnovno šolo ali manj. Tudi med mlajšimi je bil ta delež še vedno precejšen: v starostni skupini od 25 do 34 let je bil 26,5%; med prebivalstvom, starim od 35 do 49 let, 38,7%, med prebivalstvom, starejšim od 50 let, pa preko 60%. Zaradi naraščajoče vključenosti mladine v sekundarno in terciarno izobraževanje se izobrazbeni kapital in izobrazbena sestava prebivalstva počasi izboljšujeta. Že v desetletju med popisoma 1981 in 1991 se je povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več povečalo za 1 leto (od 8,7 leta 1981), v obdobju od leta 1991 do 2000 (po podatkih ankete o delovni sili) pa za nadaljnje leto (na 10,7), delež prebivalstva s končano osnovno šolo ali brez izobrazbe pa se je znižal na 31,5%.

V Sloveniji obstojata dva dokumenta, ki obravnavata ciljne projekcije izobraževanja in izobrazbene sestave prebivalstva, to sta Nacionalni program visokega šolstva (NPVŠ) in Nacionalni program izobraževanja odraslih (NPIO). Prvi si postavlja za cilj, naj bi bilo na terciarno raven² rednega izobraževanja vključeno 50% generacije, število študentov na 1000 prebivalcev pa naj bi se gibalo okrog 35. Tudi drugi postavlja visoke cilje, po katerih naj bi povečevali vključenost prebivalstva v programe za dokončanje osnovne izobrazbe tako, da bi bila do leta 2010 v te programe vključena *polovica* (po nižji varianti: *tretjina*) prebivalstva v starosti od 15 do 49 let brez te izobrazbe ter da bi zagotovili možnost za nadaljevanje izobraževanja na srednji stopnji *tretjini* (nižja različica: *četrtini*) odraslih v starosti od 15 do 49 let z nedokončano srednjo šolo, v programih višjega strokovnega izobraževanja pa *desetini* prebivalstva v starosti od 15 do 49 let s končano srednjo šolo, ki ni že vključeno v študij na visokih šolah in univerzah.

Da izobraževanje in raven izobrazbenosti prebivalstva in delovne sile nista pomembna samo z vidika narodnega gospodarstva kot celote, temveč tudi z vidika posameznikov, kažejo tudi razpoložljivi statistični podatki. V devetdesetih letih je prišlo v Sloveniji do izrazitega poslabšanja ekonomskega položaja neizobražene delovne sile. Že deset let je med registriranimi brezposelnimi okrog 47% oseb brez izobrazbe. Povprečno trajanje njihove brezposelnosti se podaljšuje (v zadnjih petih letih se je podaljšalo za eno leto) in traja že več kot tri leta in pol, povprečno trajanje brezposelnosti oseb z visoko izobrazbo okrog pa je eno leto in pol ali manj in niha le sezonsko. Tudi med iskalci prve zaposlitve je čas trajanja brezposelnosti nekvalificiranih izredno visok (že pet let se giblje na ravni okrog treh let), čas brezposelnosti iskalcev prve zaposlitve z visoko izobrazbo pa krajši od enega leta in se še skrajšuje.

Povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več se je v obdobju 1991-2000 povečalo od 9.7 na 10.7

Cilji na področju izobraževanja

V devetdesetih letih je prišlo do izrazitega poslabšanja ekonomskega položaja neizobražene delovne sile

² Višje in visoke šole ter univerze.

Relativno visoka brezposlenost mladih žene mlade, da podaljšujejo formalno izobraževanje

Relativno visoka brezposlenost mladih (okrog 18% po rezultatih ankete o delovni sili, v začetku devetdesetih let pa celo okrog 25%) žene mlade, da podaljšujejo formalno izobraževanje, zato dejansko izobraževanje mladine že presega nekatere nacionalne cilje na tem področju. Tako je bilo v srednje šole leta 2000 vpisanih že 93,6% generacije (leta 1990 77,5%), končalo pa jih je leta 1999³ 84% (leta 1990 manj kot 70%) generacije. Povečuje se tudi vpis rednih študentov, ki predstavljajo sedaj (brez absolventov) že 32% generacije (leta 1990 18%), diplomira pa 22% generacije v primerjavi s 15% leta 1990. Zaradi višjega priliva boljše izobražene mladine iz šol se sicer izboljšuje tudi izobrazbena sestava prebivalstva, ki pa je še vedno slaba. Po podatkih anket o delovni sili se je delež prebivalstva Slovenije v starosti 25 let in več z manj kot (triletno) srednjo poklicno izobrazbo znižal od 44% leta 1993 na 34% leta 2001, deleža prebivalstva s srednjo ter z višjo in visoko izobrazbo pa sta se povečala, prvi od 43% na 51%, drugi s 13% na 15%. Povprečno število let šolanja se je tako povečalo od 10,2 leta 1993, na 10,7 leta 2001.

1.2 Namen prispevka

Izobraženost prebivalstva in delovne sile kot eden dejavnikov človeškega kapitala pridobiva tako vse večji pomen v teoriji gospodarskega in družbenega razvoja, zato postajajo tudi številčna razmerja na tem področju pomembna tema makroekonomskih in socialnih analiz, ugotavljanje teh razmerij pa bi morala biti ena pombnejših nalog nacionalne statistike.

Statistika izobraženosti prebivalstva in delovne sile bi morala biti ena pomembnejših nalog nacionalne statistike

Slovenska statistika je do leta 1993 merila in objavljala podatke o izobrazbeni sestavi prebivalstva le ob popisih prebivalstva. Zbrani podatki omogočajo podrobne analize križanja podatkov o izobrazbi z najrazličnejšimi drugimi demografskimi in socialno-ekonomskimi znaki, vendar so na voljo le vsakih deset let. Z dvoletno raziskavo Rad-10 oziroma sedanjo raziskavo Zap-3 in na osnovi podatkov registra meri oziroma je merila tudi izobraženost zaposlenih v organizacijah in skupnostih. Podatkovna baza Zavoda RS za zaposlovanje pa omogoča spremljanje izobrazbene sestave kontingenta registriranih brezposelnih oseb. Šele od leta 1993 dalje izvaja Statistični urad Republike Slovenije (SURS) kot redno raziskavo tudi anketo o delovni sili (do leta 1996 enkrat letno, maja, od aprila 1997 pa poteka nepretrgoma, podatki pa se objavljajo četrletno). S pomočjo te ankete lahko na podlagi vzorca, ki zajema okrog 8 tisoč gospodinjstev (okrog 24 tisoč prebivalcev), ocenjujemo tudi izobrazbeno sestavo prebivalstva, križano z različnimi drugimi demografskimi, socialnimi in ekonomskimi znaki. Ocene so toliko bolj verjetne, za kolikor večjo populacijo znotraj vzorca gre, za znake z maloštevilčnimi vrednostmi pa daje anketa že nereprezentativne ocene. Glede na namen ankete SURS redno objavlja izobrazbeno sestavo aktivnih, delovno aktivnih in brezposelnih (po merilih ILO), ne objavlja pa izobrazbene sestave celotnega odraslega prebivalstva, čeprav bi anketa to omogočala. Poleg navedenih statistik o izobrazbeni sestavi prebivalstva in aktivnih nudi slovenska statistika tudi vrsto podatkov s področja tekočega izobraževanja mladine in odraslih na vseh treh ravneh izobraževanja. Žal pa časovne serije teh podatkov ne nudijo vedno dovolj informacij za podrobnejšo analizo demografskih tokov.

³ Kasnejših podatkov še ni.

Podatki demografske in zlasti socialnodemografske statistike so pomembna osnova socialnih ter makroekonomskih analiz in projekcij, te pa so spet pomembna strokovna osnova za oblikovanje kakršnekoli resne socialne in ekonomske politike države. Kot institucija, ki je zadolžena za takšne strokovne osnove, smo na Uradu za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) zato zainteresirani za čimboljšo kakovost in medsebojno usklajenost različnih socialnodemografskih podatkov, saj nam šele take, med seboj usklajene serije omogočajo boljšo kakovost analiz ter dajejo trdnejšo osnovo za ocenjevanje bodočega razvoja posameznih socialnodemografskih kategorij, še zlasti če, so le-te med seboj odvisne in povezane.

Žal pri tem pogosto naletimo po eni strani na pomanjkanje nekaterih osnovnih podatkov, ki nas zanimajo, po drugi strani pa na neuskklajenost različnih podatkov iz različnih virov. Pozna se, da so bili statistični viri generirani postopno in parcialno, za različne, med seboj nepovezane namene. Na UMAR zato že od srede devetdesetih let dalje razvijamo metodo, kako uskladiti razpoložljive podatke iz različnih virov ter kako s temi podatki oceniti tiste, ki jih potrebujemo, a jih statistika ne zbira ali ne objavlja. To je eden od možnih poenostavljenih načinov uporabe metode demografskih računov. Temelji na letnem bilanciranju socialnodemografskih tokov in stanj. Kot pri ekonomskih družbenih računih gre tudi pri demografskih za isti princip. Stanje ob koncu obdobja (leta) je enako stanju ob začetku obdobja, povečanemu za prilive in zmanjšanemu za odlive v istem obdobju. Pri tem so prilivi in odlivi tako splošno demografske narave (rojstva, smrti, selitve) kot specifični, za posamezno socialno-demografsko kategorijo značilni tokovi.

Demografska in socialnodemografska dogajanja so namreč med seboj običajno povezana. Dinamika števila prebivalcev je odvisna od števila rojstev, smrti in selitev; dinamika števila aktivnih prebivalcev od priliva iz šol in drugih naknadnih prilivov v aktivnost, od števila starostnih in invalidskih upokojitev, smrti in selitev aktivnega prebivalstva ter drugih odlivov iz aktivnosti; dinamika izobrazbene sestave prebivalstva od števila oseb, ki v posameznem letu zaključijo posamezne stopnje izobraževanja ter od izobrazbene sestave smrti in selitev ipd. Idealno bi bilo, ko bi bili tudi podatki o socialnodemografskih stanjih in tokovih, ki jih zbirajo Statistični urad in nekatere druge institucije v Sloveniji, med seboj povezani in usklajeni tako, da bi odražali dejansko povezanost v dinamiki socialnodemografskih dogajanj, a žal ni tako.

Metoda demografskih računov je tudi eden od načinov, kako ob pomanjkanju ustreznih podatkov ocenjevati izobrazbene tokove in izobrazbeno sestavo oziroma kako pri izbranih predpostavkah projicirati bodoče. Primerno razvita bi lahko služila tudi pri preverjanju konsistentnosti različnih virov statistike izobraževanja in izobraženosti prebivalstva.

Avtor je za potrebe številčnega ovrednotenja in preverjanja nekaterih ciljev Nacionalnega programa izobraževanja odraslih (v nadaljevanju NPIO) doslej opravil že več ocen in projekcij izobrazbenih tokov in izobrazbene sestave prebivalstva. Poenostavljeno metodo demografskih računov na osnovi razpoložljivih podatkov statistike izobraževanja pa na Uradu za makroekonomske analize že dolgo uporabljamo zlasti za potrebe ocenjevanja in projekcij tokov mladine, ki zapušča redno šolanje in se pojavlja na trgu delovne sile. V pričujočem gradivu želimo predstaviti tako metodo za te ocene in projekcije kot tudi nekatere rezultate. Gradivo

Kot institucija, ki je zadolžena za socialne in makroekonomske analize, smo na UMAR zainteresirani za čimboljšo kakovost in medsebojno usklajenost različnih socialnodemografskih podatkov

Eden od načinov, kako ob pomanjkanju ustreznih podatkov ocenjevati izobrazbene tokove in izobrazbeno sestavo, oz. kako projicirati bodoče, je metoda demografskih računov

povzema nekatere avtorjeve že objavljene prispevke (glej Kraigher 1996, 2000, 2001, ACS 1999a), ki zadevajo obravnavano problematiko, predstavlja pa tudi nove ocene in projekcije, ažurirane z novejšimi razpoložljivimi podatki oziroma s spremenjenimi predpostavkami projekcij tam, kjer so bile očitno potrebne.

2. OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA IZOBRAZBENIH TOKOV IN IZOBRAŽEVANJA MLADINE

2.1 Metodologija projekcije mladine v izobraževanju in analize parametrov

Projekcija mladine v izobraževanju se običajno izračunava s pomočjo predpostavk o razvoju koeficientov vključenosti generacij v posamezne stopnje rednega izobraževanja. Kako natančno bomo postavili te predpostavke, je odvisno od podatkov, ki jih imamo na voljo za preteklo obdobje, in od tega, kakšne analize nam ti podatki omogočajo.

Statistika izobraževanja sicer zbira vrsto podatkov na individualni ravni, a ostajajo marsikdaj neobdelani ali neobjavljeni, za potrebe projekcij pa tudi neprimerno predstavljeni. Zlasti manjkajo konsistentne serije podatkov o tem, kakšno vrsto šole konča neka generacija in s kakšno stopnjo izobrazbe vstopa na trg dela.⁴ Omenjeni problem bi lahko reševali z (vzorčnim) longitudinalnim spremljanjem generacij od vpisa v osnovno šolo do diplome ali doktorata. Lahko pa si pomagamo tudi s približki.

Pristop, ki je predstavljen v tem poglavju, izhaja iz ocen verjetnosti, kakšne stopnje rednega izobraževanja konča posamezna generacija petnajstletnikov. Te verjetnosti ocenjujemo tako, da objavljene zbirne podatke o številu učencev/dijakov/šolencev, ki so končali posamezne stopnje rednega izobraževanja, primerjamo z ustrezno teoretično generacijo, to je generacijo prebivalstva, ki je bila v času pred teoretično dolžino šolanja, potrebnega za dokončanje posamezne stopnje izobraževanja, stara 15 let. Posamezne osebe sicer lahko zaključijo posamezno stopnjo izobraževanja tudi v času, ki je daljši od teoretično predvidenega (nekateri izjeme tudi v času, ki je krajši), vendar z zgornjo metodologijo predpostavljamo, da se ti učinki (razlike) medsebojno kompenzirajo. Konkretno število oseb, ki so v določenem letu zaključile posamezno stopnjo izobraževanja, vključuje seveda praviloma poleg oseb, ki so to stopnjo zaključile v teoretičnem času, tudi osebe, ki so potrebovale za dokončanje šolanja na tej stopnji več ali (izjemoma) manj časa, kot je za to teoretično predvideno, in torej ne pripadajo isti generaciji kot večina. Predpostavljamo, da je število teh oseb enako številu oseb iz teoretične generacije, ki konča obravnavano stopnjo izobraževanja v času, ki je različen od teoretičnega.

Pristop, ko število oseb, ki so zaključile posamezne stopnje rednega izobraževanja, primerjamo z isto generacijo prebivalstva, nam da tudi konsistenten pregled verjetnosti distribucije najvišjih stopenj izobraževanja, ki jih posamezna generacija doseže v okviru rednega izobraževanja. Obenem lahko tako spremljamo tudi razvoj različnih kazalcev, ki zadevajo redno izobraževanje posamezne generacije prebivalstva v času, in se na podlagi tega odločimo za parametre projekcije⁵.

Pristop, ki je predstavljen v tem poglavju, izbaja iz ocen verjetnosti, kakšne stopnje rednega izobraževanja konča posamezna generacija petnajstletnikov...

...in nam omogoča konsistenten pregled verjetnosti distribucije najvišjih stopenj izobraževanja, ki jih posamezna generacija doseže v okviru rednega izobraževanja

⁴ Tekoča statistika izobraževanja (Rezultati raziskovanj, Statistične informacije) nudi letne podatke o številu učencev v osnovnih in srednjih šolah ter številu študentov, kakor tudi podatke o številu učencev, dijakov in študentov v prvih razredih oz. letnikih šol ter o številu učencev, ki so končali osnovno in srednjo šolo, in številu diplomantov. Objavljene časovne vrste podatkov so pomanjkljive, po eni strani zaradi spreminjanja šolskega sistema (kar velja zlasti za srednjo stopnjo izobraževanja), po drugi strani pa zaradi spreminjanja metodologij (najočitnejša sprememba je vštevanje absolventov med število študentov od leta 1997 dalje, zaradi česar pride v tem letu do neupravičenega statističnega skoka v številu študentov).

⁵ Podatkov o stanju in številu učencev in študentov, ki so zaključili posamezno stopnjo izobraževanja, načeloma po obrazcu:

Ciljne kombinacije med seboj konsistentnih verjetnosti, da posamezna generacija petnajstletnikov zaključi posamezne stopnje rednega izobraževanja

Iz razpoložljivih podatkov statistike izobraževanja mladine za preteklo obdobje (vir: SURS in MŠŠ oz. MŠŠZT) smo dobili razmerja med generacijami petnajstletnikov in številom oseb, ki so zaključile posamezne stopnje rednega izobraževanja, kot jih prikazuje **tabela 1**. Iz tabele je razvidno:

- da se delež generacije, ki ne konča osnovne šole, giblje na ravni okrog 10%⁶;
- da se delež generacije, ki konča nižje poklicne programe, giblje na ravni okrog 5%;
- da srednje poklicne šole konča okrog 27% generacije;
- da se delež generacije, ki opravi zaključni izpit ali maturo, povečuje: od 42% v začetku 90-tih let se sedaj približuje 60 %; od tega opravi maturo zadnja leta okrog četrtnina generacije, zaključni izpit okrog petina, diferencialne zaključne izpite pa še nadaljnja desetina;
- da se delež generacije, ki redno diplomira na višji stopnji, zmanjšuje: od skoraj 8% v začetku 90-tih let se je zmanjšal na okrog 5%; obratno pa se delež rednih diplomantov visoke stopnje v generaciji povečuje: od dobrih 7% v začetku 90-tih let se sedaj že približuje petini.

Iz tabele 1 je še razvidno, da se ob predpostavki, da se v nižje poklicne programe vpiše le mladina, ki ni končala osnovne šole, v te programe vpiše več kot 50% mladine, ki ni končala osnovne šole. Ob predpostavki, da opravljajo diferencialne zaključne izpite le učenci, ki so prej že končali srednjo poklicno šolo, je leta 1999 opravilo diferencialne zaključne izpite skoraj 24% ustrezne generacije, ki je zaključila srednjo poklicno šolo. Zaradi zakonskih sprememb je za zdaj še težko oceniti verodostojna razmerja med rednimi diplomanti in mladino, ki je opravila zaključni izpit ali maturo.

Na podlagi analize preteklih verjetnosti lahko določimo različne ciljne kombinacije med seboj konsistentnih verjetnosti, da posamezna generacija petnajstletnikov zaključi posamezne stopnje rednega izobraževanja, in verjetnosti, da generacija, ki je zaključila neko nižjo stopnjo rednega izobraževanja, nadaljuje in konča šolanje na neki višji stopnji (kontrolne verjetnosti). Pri tem je treba upoštevati osnovno zakonitost, da verjetnost, da generacija konča neko višjo stopnjo izobraževanja, ne more biti višja od verjetnosti, da konča tisto nižjo stopnjo izobraževanja, ki je potrebna za vpis na višjo stopnjo.

prirast stanja = novi vpisi (v začetku leta in med letom) - prepisi - osip - umrli - zaključili šolanje =
= neto vpisi. - zaključili šolanje

S pomočjo gornjega obrazca si lahko za potrebe projekcij pomagamo z oceno t.i. neto vpisov, to je števila prvih vpisov na posamezni stopnji izobraževanja, zmanjšane za osip ter ponavljalce in prepise iz drugih šol iste stopnje. Neto vpise izračunamo kot vsoto prirasta števila učencev/šolencev na posameznih stopnjah izobraževanja in števila učencev/šolencev, ki so uspešno zaključili isto stopnjo izobraževanja, pri čemer lahko pri srednješolskih in študentskih zanemarimo tokove smrtnosti in selitev. (Analiza preteklih podatkov kaže, da sta tokova majhna, njuna razlika pa je zanemarljiva, glej: Kraigher, 1996). Število neto vpisov je namreč smiselno primerjati za vpise v srednje šole z generacijo, ki je končala osnovno šolo, za vpise na univerze in visoke šole pa z generacijo, ki je končala splošne in strokovne srednje šole. Takšne primerjave nam dajo nato osnovo bodisi za projekcijske predpostavke o vpisih na posamezno stopnjo izobraževanja bodisi za kontrolo drugih predpostavk v projekcijah izobraževanja. Projekcijo mladine v rednem izobraževanju lahko namreč po metodi demografskih računov opravimo na več načinov. Lahko najprej predpostavimo, kolikšen delež generacije, ki konča osnovno šolo, nadaljuje in po določenem številu let za različne vrste srednjih šol tudi konča šolanje na srednji stopnji, in nato iz tega izračunamo število učencev v posameznih vrstah srednjih šol. Lahko pa predpostavimo po eni strani, da bo v srednje šole za mladino vpisan določen delež generacije, po drugi strani pa število učencev, ki konča srednjo stopnjo izobraževanja, npr. kot določeno razmerje do povprečja stanj. Iz obeh predpostavk lahko izračunamo nato še neto vpise. Razliko med številom učencev, ki so končali nižjo stopnjo, in neto vpisi v naslednjo stopnjo pa lahko upoštevamo kot oceno osipa iz šolskega sistema na posameznih stopnjah izobraževanja.

⁶ Oceno števila učencev, ki ne končajo osnovne šole, lahko dobimo tudi s pomočjo metode demografskih računov tako, da upoštevamo kot vpise število učencev v prvih razredih osnovnih šol, zmanjšano za ponavljalce. Ta ocena ne odstopa bistveno od enostavnejše generacijske ocene.

V projekciji v **tabeli 2** so ciljne verjetnosti izbrane tako, da naj bi jih dosegla generacija, ki bo stara 15 let leta 2006. (Številke so zaokrožene zaradi boljše preglednosti). Za srednješolce naj bi bile torej v celoti dosežene že leta 2010, za redne študente pa leta 2015. Cilji za redne študente so izbrani na osnovi Nacionalnega programa visokega šolstva, po katerem naj bi bilo leta 2010 vključeno v redni študij 50% generacije (ki bi po naši projekciji leta 2015 ta študij tudi dokončala).

Nekatere teh ciljnih verjetnosti se zdijo morda z vidika potreb po izobrazbeni sestavi delovno aktivnega prebivalstva, kot jih bomo obravnavali v 3. poglavju tega gradiva, problematične. Vendar je, kot bo razvidno kasneje, problematična že sedanja izobrazbena sestava odliva mladine iz šol. Da bi jo izboljšali, bi bilo potrebno prestrukturiranje srednjega šolstva v Sloveniji, ki pa zaenkrat še niso tako strogo zastavljeno. Če želimo, v skladu z NPVŠ, da bi bila vključena v redni študij na terciarni ravni polovica generacije, moramo še prej povečati deleže generacije, ki bo vključena v 4-5 letne srednje šole, ki omogočajo opravljanje zaključnih izpitov ali mature, in ustrezno zmanjšati osip ter delež vpisanih v poklicne šole, ki je glede na potrebe že sedaj previsok. Vprašanje je, v kolikšni meri bo to možno do leta 2010. Zato ostajajo cilji v prikazani projekciji v nekih realno uresničljivih mejah.

V **tabeli 3** prikazujemo verjetnosti, da so (oziroma bodo) generacije, ki so bile v preteklem desetletju (oziroma bodo v obdobju do leta 2006) stare petnajst let, zaključile posamezne stopnje rednega izobraževanja ali izstopile iz njega. Do leta 2000 (zadnji podatek) je teoretično lahko diplomirala na visoki stopnji šele generacija, ki je bila stara 15 let leta 1991. Zato so vse oblike verjetnosti, ki so prikazane v tabeli, lahko ocenjene na podlagi razpoložljivih podatkov le za generaciji 1990 in 1991, za vse kasnejše generacije petnajstletnikov pa moramo postopoma pri izračunih že upoštevati tudi projekcijo koeficientov naštetih verjetnosti (temnejša polja v tabeli 3). Pri tem je treba ob določenih predpostavkah upoštevati, da veljajo med njimi naslednja razmerja:

- verjetnost, da generacija ne bo končala osnovne šole je po definiciji komplementarna verjetnosti, da bo generacija končala osnovno ali njej enakovredno šolo;
- ob predpostavki, da se vpiše v nižje poklicne programe le mladina, ki ni končala osnovne šole, je verjetnost, da bo mladina zapustila redno šolanje brez končane osnovne šole, enaka razliki med verjetnostjo, da generacija ne bo končala osnovne šole, in verjetnostjo, da bo končala nižji poklicni program;
- verjetnost, da bo generacija zapustila redno šolanje po končani osnovni šoli, je enaka verjetnosti, da bo generacija končala osnovno šolo, zmanjšani za vsoto verjetnosti, da bo končala srednjo poklicno šolo ali opravila zaključni izpit ali maturo (ne upoštevaje dela generacije, ki po končani srednji poklicni šoli opravi še diferencialni zaključni izpit);
- v analizi in projekciji zaradi pomanjkanja podatkov predpostavljamo, da mladina, ki je končala nižji poklicni program, s tem tudi zaključi redno šolanje; se pa lahko vpiše na srednje poklicne šole za odrasle;
- ob predpostavki, da opravi diferencialne zaključne izpite le mladina, ki je prej končala srednje poklicne šole, je verjetnost, da bo mladina zapustila redno šolanje s končano srednjo poklicno šolo, enaka razliki

Razmerja, ki veljajo med verjetnostmi, da posamezna generacija zaključi posamezne stopnje rednega izobraževanja

Odnos med številom mladih, ki uspešno zaključijo posamezne stopnje rednega izobraževanja in mladih, ki so vpisani v posamezne vrste šol

Obseg in izobrazbena sestava vsakoletnega odliva mladine iz rednega šolanja

Neto vpisi

med verjetnostjo, da bo generacija končala srednjo poklicno šolo in verjetnostjo, da bo opravila diferencialni izpit;

- podobno velja tudi za verjetnosti, da bo generacija zapustila redno šolanje po opravljenem zaključnem izpitu, diferencialnem zaključnem izpitu ali maturi. Po novi veljavni zakonodaji lahko študira na univerzitetni ravni le mladina, ki je prej opravila maturo, mladina z opravljenim zaključnim izpitom pa lahko študira na višjih in visokih strokovnih šolah. Zato velja, da morata biti koeficienta verjetnosti, da generacija redno diplomira na višji ali visoki stopnji, praviloma nižja ali kvečjemu enaka verjetnosti, da opravi zaključni izpit oziroma maturo; razlika med temi koeficienti predstavlja verjetnost, da bo generacija zapustila redno šolanje po opravljenem zaključnem izpitu ali maturi;
- v analizi in projekciji je tudi predpostavljeno, da diplomanti višje stopnje ne nadaljujejo študija kot redni študenti.

Zanima nas tudi odnos med številom mladih, ki uspešno zaključijo posamezne stopnje rednega izobraževanja in mladih, ki so vpisani v posamezne vrste šol (**tabela 4a**). Primerjava pokaže, da je praviloma v posamezne vrste šol vpisano več mladih, kot pa je seštevekseh, ki bi morali to vrsto šol zaključiti v teoretičnem roku. Npr.: število vpisanih v srednje poklicne šole v posameznem letu je za skoraj 30% višje od seštevka dijakov, ki so končali srednjo poklicno šolo v naslednjih treh letih, število vpisanih v štiriletne srednje šole pa za okrog ene četrtine višje od seštevka dijakov, ki so opravili zaključni izpit ali maturo v naslednjih 4 letih. (Podrobnejša analiza pokaže, da je v srednjih strokovnih in tehničnih šolah vpisanih skoraj dvakrat več dijakov, kot pa jih opravi zaključni izpit v naslednjih štirih letih, obratno pa je v gimnazijah vpisanih okrog 15% manj dijakov, kot jih v naslednjih štirih letih opravi maturo, kar je razumljivo, saj maturo lahko opravijo po maturitetnem tečaju tudi dijaki, ki so obiskovali srednje tehnične ali strokovne šole.) Visoko razmerje (preko 20%) je tudi med številom vpisanih rednih študentov (brez absolventov) in seštevkom rednih diplomantov v naslednjih treh (za višjo) oziroma petih letih (za visoko stopnjo).

2.2 Projekcija mladine v šolah ter priliv mladine na trg dela po zaključenem ali opuščnem rednem izobraževanju

Poleg verjetnosti, da generacija zaključi posamezne stopnje rednega izobraževanja, moramo oceniti tudi obseg in izobrazbeno sestavo vsakoletnega odliva mladine iz rednega šolanja. Ta odliv zajema poleg izstopov zaradi zaključitve izobraževanja na določeni stopnji tudi osip v času izobraževanja. Tega zaradi pomanjkanja podatkov ne moremo ocenjevati kot verjetnost, lahko pa ga ocenimo po metodi demografskih računov tako, da od števila učencev/dijakov/študentov, ki so zaključili posamezno stopnjo rednega izobraževanja, odštejemo t.i. neto vpise v višjo stopnjo izobraževanja, kateri je dokončanje obravnavane stopnje pogoj. Neto vpise izračunamo kot vsoto prirasta števila učencev/dijakov/študentov na posameznih stopnjah izobraževanja in števila učencev/dijakov/študentov, ki so uspešno zaključili to stopnjo izobraževanja, pri čemer lahko pri srednješolcih in študentih zanemarimo tokove smrtnosti in selitev⁷.

⁷ Glej opombo 5.

Če oba matematična postopka združimo v enega, lahko celotni vsakoletni odliv iz šol ocenimo tako, da od števila mladih v srednjih, višjih in visokih šolah v tekočem letu, ki smo mu prišteli priliv petnajstletnikov v tekočem letu, odštejemo število mladih v srednjih, višjih in visokih šolah v naslednjem letu. Odliv glede na končano stopnjo izobraževanja pa lahko ocenimo tako, da razliki stanj v višji stopnji izobraževanja, kateri je dokončanje posamezne stopnje pogoj, prištejemo priliv generacije, ki je končala obravnavano stopnjo, in odštejemo število mladih, ki v tekočem letu zaključijo obravnavano višjo stopnjo izobraževanja. (Konkretni primeri so podrobneje opisani v nadaljevanju.)

Tako lahko dobimo oceno izobrazbene sestave odliva mladine iz šol po zaključenem ali opuščenem rednem šolanju za preteklo obdobje pa tudi njeno projekcijo (glej **tabeli 5a in 5b**). Pri tem moramo (zaradi bilančnega pristopa) poleg projekcije verjetnosti, da bo generacija končala določeno stopnjo rednega izobraževanja, upoštevati tudi projekcijo vključenosti generacije v posamezne stopnje rednega izobraževanja (glej **tabelo 4b**). To projekcijo lahko vežemo na odnos med številom mladih, ki uspešno zaključijo posamezne stopnje rednega izobraževanja in onih, ki so vpisani v posamezne vrste šol, ki smo ga analizirali v zadnjem odstavku prejšnje točke. V projekciji smo predpostavili, da bo v vse srednje šole vpisano (ob koncu šolskega leta) 95% generacije v starosti 16-19 let (30.6.). Razmerje za nižje poklicne šole ohranjamo na ravni okrog 100% vpisanih glede na število dijakov, ki so uspešno končali te šole v naslednjih dveh letih, razmerje za srednje poklicne, tehnične in strokovne šole pa znižujemo na 110%. S tem se zniža tudi razmerje vpisanih v srednje tehnične in splošno izobraževalne šole. V projekciji ohranjamo razmerje okrog 115% vpisanih rednih študentov na univerzah in visokih šolah glede na število rednih diplomantov v naslednjih petih letih ter okrog 100% vpisanih rednih študentov na višjih strokovnih šolah glede na število rednih diplomantov teh šol v naslednjih treh letih.

Ob predpostavkah, ki smo jih privzeli pri analizi verjetnosti izobraževalnega kurikula posameznih generacij mladine, tj., da se v nižje poklicne programe vpisuje le mladina, ki ni končala osnovne šole, da je mladina, ki je opravila diferencialne zaključne izpite, prej končala srednjo poklicno šolo in da študenti, ki so diplomirali na višji stopnji, ne nadaljujejo rednega študija na visoki stopnji, lahko ocenimo in projeciramo torej:

- odliv brez končane osnovne šole tako, da razliki vpisanih v nižje poklicne programe prištejemo priliv generacije, ki ni končala osnovne šole in odštejemo število mladih, ki so v tekočem letu zaključili nižji poklicni program;
- odliv osnovnošolcev tako, da razliki vpisanih v srednje poklicne, srednje tehnične in strokovne šole ter gimnazije prištejemo priliv generacije, ki je zaključila osnovno šolo, ter odštejemotiste, ki so zaključili srednje poklicne šole ali opravila maturo ali zaključni izpit (brez diferencialnih zaključnih izpitov);
- podobno ocenimo odliv mladine s srednjo poklicno izobrazbo, tako da razliki vpisanih v tehnične poklicne šole prištejemo priliv generacije, ki je končala srednjo poklicno šolo in odštejemo mladino, ki je opravila diferencialni zaključni izpit;
- tudi odliv mladine z opravljenim zaključnim izpitom (vključno z diferencialnimi) ali maturo ocenimo podobno: razliki vpisanih rednih

*Projekcija
vključenosti
generacije v
posamezne
stopnje rednega
izobraževanja*

*Podroben
opis izračunov*

študentov prištejemo odliv generacije, ki je opravila maturo ali zaključni izpit (vključno z diferencialnim), in odtejemo število rednih diplomantov;

- odliv mladine s končanim nižjim poklicnim programom ali z diplomo višje ali visoke stopnje pa je po privzetih opisanih predpostavkah kar enak generaciji, ki je v tekočem letu zaključila nižji poklicni program ali redno diplomirala na višji ali visoki stopnji.

3. OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA FORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

3.1 Dopolnjena projekcija glede na cilje Nacionalnega programa izobraževanja odraslih

Podobno, kot smo ocenjevali manjkajoče podatke ter projekcijo pri izobraževanju mladine, lahko storimo tudi pri izobraževanju odraslih. Število oseb v posameznih stopnjah formalnega izobraževanja odraslih primerjamo z nekimi demografskimi kategorijami, npr. s posameznimi izobrazbenimi kategorijami prebivalstva v starosti 15-49 let brez mladine v rednem šolanju. Izbira starostne skupine 15-49 let (za katero so izraženi tudi cilji Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, ki zadevajo formalno izobraževanje odraslih) sloni na predpostavki, da je število odraslih, ki se formalno izobražujejo še po 50. letu starosti, zanemarljivo oziroma vsaj ni zanimivo z vidika ciljev formalnega izobraževanja odraslih.

Analiza razpoložljivih statističnih podatkov (glej **tabelo 6a**) kaže, da je bila vključenost odraslih v izobraževanje v devetdesetih letih nizka. V osnovnošolsko in nižje poklicno izobraževanje odraslih je bilo vključenih v povprečju preko 5% prebivalstva v starosti 15-49 let, ki (na podlagi rezultatov anket o delovni sili) ni imelo dokončane osnovne šole in ni nadaljevalo šolanja na srednjih šolah za mladino. V programe srednjih poklicnih šol za odrasle je bilo vključeno skoraj 10% prebivalstva v isti starosti s končano nižjo poklicno šolo (ob arbitrarni predpostavki, da se v srednje poklicne programe za odrasle vpisujejo le osebe z največ nižjo poklicno izobrazbo, ki pa se, predpostavljeno ravno tako arbitrarno, ne vpisujejo v srednje šole za mladino). V 4-5 letne srednje šole za odrasle je bilo vpisanih 1,6 % prebivalstva v isti starosti z največ osnovnošolsko izobrazbo, ki se ni šolala v srednjih šolah za mladino. V višje strokovne šole je bilo v redni in izredni študij skupaj vključenih 0,3 % oseb v starosti 15-49 s končano štiriletno srednjo šolo, ki niso bile že vključene v redni študij na visokih šolah in univerzah.

Projekcija formalnega izobraževanja odraslih (**tabeli 6b in 6c**) izhaja iz ciljev drugega prioritetenega področja Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, ki zadeva zviševanje izobrazbene ravni prebivalstva v starosti 15-49 let na vseh stopnjah:

Po *2. operativnem cilju* naj bi (zapisano matematično operativno) povečevali vključevanje prebivalstva v programe za dokončanje osnovne šole in pridobitev vsaj nižje poklicne izobrazbe tako, da bi bila do leta 2010 v te programe vključena *polovica* (po nižji varianti: *tretjina*) prebivalstva v starosti 15-49 let brez končane osnovne šole ali nižje poklicne izobrazbe, ki ni že vključena v redno izobraževanje na teh ravneh.

Po *3. operativnem cilju* naj bi do leta 2010 zagotovili možnost za nadaljevanje izobraževanja na srednji poklicni, strokovni ali splošnoizobraževalni ravni *tretjini* (nižja različica: *četrtini*) odraslih v starosti 15-49 let z nedokončano srednjo šolo, ki ni že vključena v redno izobraževanje na teh ravneh, v programih višjega strokovnega izobraževanja pa *desetini* prebivalstva v starosti 15-49 let s končano srednjo šolo, ki ni že vključeno v študij na visokih šolah in univerzah.

Število oseb v posameznih stopnjah formalnega izobraževanja odraslih primerjamo s posameznimi izobrazbenimi kategorijami prebivalstva v starosti 15-49 let

Analiza razpoložljivih statističnih podatkov

Projekcija formalnega izobraževanja odraslih

Operativna cilja NPIO

Število oseb, ki naj bi končale posamezno stopnjo izobraževanja odraslih

V projekciji je predvideno počasno povečevanje vključevanja odraslih v izobraževanje, tako da se bodo koeficienti iz leta 2000 povečevali do predpostavljenih ciljnih razmerij v letu 2010 z geometrijsko rastjo. Pri tem predpostavljamo, da naj bi bili v srednje poklicne šole za odrasle vpisani le odrasli, ki so prej končali nižji poklicni program (v šolah za mladino ali odrasle), v srednje strokovne in splošnoizobraževalne šole za odrasle pa odrasli z dokočano osnovno ali srednjo poklicno šolo⁸. Število oseb, vključenih v posamezne stopnje izobraževanja odraslih, je nato za vsako projekcijsko leto ocenjeno kot zmnožek gornje projekcije koeficientov s številom oseb v posamezni izobrazbeni skupini prebivalstva v starosti 15-49 let v tistem letu, brez mladine v srednjih šolah oziroma brez rednih študentov na univerzah in visokih šolah.

Pri tem je izobrazbena sestava prebivalstva v starosti 15-49 let projicirana po bilančni metodi (glej poglavje 4), upoštevajoč gornje cilje izobraževanja odraslih ter projekcijo izobraževanja mladine, kot je opisana v poglavju 2.1.

Število oseb, ki naj bi končale posamezno stopnjo izobraževanja odraslih (v tabelah 6b in 6c), je projicirano kot:

- za osnovno šolo ter nižje poklicne programe: tretjina povprečnega stanja zadnjih treh let;
- za srednje poklicne programe: tretjina povprečnega stanja zadnjih treh let;
- za srednje splošne ali strokovne programe: četrtnina povprečnega stanja zadnjih štirih let ter
- za višje programe: tretjina povprečnega stanja zadnjih treh let.

V tabelah 6b in 6c prikazujemo novelirano⁹ kvantifikacijo ciljev Nacionalnega programa izobraževanja odraslih glede na razpoložljive podatke do leta 2000 in glede na izobrazbeno sestavo prebivalstva, kot jo dajejo rezultati anket o delovni sili. Ker izkazuje anketa precej nižji delež prebivalstva z nedokončano osnovno šolo, kot ga je izkazal popis prebivalstva leta 1991 (ki je bil izhodišče starega izračuna), daje tudi nova projekcija izobraževanja odraslih nižje številke v osnovnih in nižjih poklicnih šolah za odrasle, kar pojasnjuje višje število vpisanih na srednje strokovne in splošnoizobraževalne šole za odrasle.

Razlike med obema različicama kvantifikacije

Razlike med obema različicama kvantifikacije niso velike. Zaradi nizke vključenosti odraslih v izobraževanje ter zaradi predpostavke o razvoju koeficientov vključenosti po geometrijski rasti bi prišlo do večjih razlik med obema variantama glede vključenosti odraslih v izobraževanje šele v obdobju okrog leta 2010 in kasneje, ko pa bi se zaradi izvajanja izobraževanja odraslih število nezadostno izobraženega prebivalstva že precej zmanjšalo.

⁸ Ta predpostavka se zaradi enostavnosti nekoliko razlikuje od (ravno tako arbitrarnih) predpostavk pri projekciji uresničevanja ciljev Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, objavljenih v Strokovnih podlagah za ta program.

⁹ Prva verzija je objavljena v Strokovnih podlagah za Nacionalni program izobraževanja odraslih, ACS 1999a, tabele 71-72a, str.401-414, kasneje pa je bilo izračunanih še nekaj verzij (interno gradivo ACS).

3.2 Projekcija števila izrednih študentov

V **tabelah 6b in 6c** prikazujemo tudi projekcijo izrednih študentov. Za študente višjih strokovnih šol je izračunana tako, da število prebivalcev v starosti 15-49 let s končano srednjo strokovno, tehnično ali splošno izobrazbo brez rednih študentov na univerzah in visokih šolah pomnožimo z ustreznimi ciljnim koeficienti po Nacionalnem programu izobraževanja odraslih in nato odštejemo projekcijo rednih študentov višjih strokovnih šol (glej poglavje 2.1)¹⁰.

Projekcijo izrednih študentov na univerzah in visokih šolah pa vežemo na cilj Nacionalnega programa visokega šolstva, po katerem naj bi bilo v Sloveniji okrog 35 študentov na 1000 prebivalcev. Od tako izračunanega števila vseh študentov naj bi odšteli projekcijo vseh študentov na višjih strokovnih šolah (po ciljnih Nacionalnega programa izobraževanja odraslih) ter projekcijo rednih študentov na univerzah in visokih šolah (glej tabelo 2), ob pogoju, da tako izračunano število ne sme biti manjše od 0.

Leta 2001 je bilo v Sloveniji že okrog 37 študentov na 1000 prebivalcev, in to brez absolventov. Cilj Nacionalnega programa visokega šolstva je bil tako že presežen. Predpostavili smo, naj bi se število študentov znižalo na 35 na 1000 prebivalcev do leta 2010, če to dopuščata dva druga visoka cilja, in sicer: 50% generacije, vključene v redni študij po Nacionalnem programu visokega šolstva ter 10% prebivalstva v starosti 15-49 let s končano srednjo strokovno, tehnično ali splošno izobrazbo brez rednih študentov, vključenih v (redni in izredni) študij na višjih strokovnih šolah po Nacionalnem programu izobraževanja odraslih. Izkaže se, da oba omenjena cilja zahtevata, da bi moralo biti v Sloveniji tudi v bodoče več kot 35 študentov na 1000 prebivalcev (glej **tabeli 6b in 6c**), število izrednih študentov pa bi se moralo do leta 2010 zmanjšati na 0.

3.3 Ovrednotenje projekcije izobraževanja odraslih z vidika predvidene oziroma željene izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva

Projekcijo izobraževanja odraslih lahko smiselno preverimo z izračunavanjem deficita v izobraženosti delovno aktivnega prebivalstva z vidika nekega predvidenega razvoja njegove izobrazbene sestave. Ocena naj bi nakazala, kako bi bilo treba določiti minimalne potrebe po dodatnem formalnem izobraževanju odraslih ob nekih realnih predpostavkah izobraževanja mladine. Postopek ocene je obraten od postopka za ocenjevanje oziroma projekcijo izobrazbene sestave prebivalstva, ki ga opisujemo v 4. poglavju. Iz izbranega zelenega oziroma predpostavljenega razvoja izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva ocenjujemo najprej, ob predpostavljenih odlivih iz delovne aktivnosti in njihove izobrazbene sestave, potreben priliv v delovno aktivnost in izobrazbeno sestavo tega priliva, nato pa ob neki smiselni projekciji izobraževanja mladine še deficit v izobrazbeni sestavi delovno aktivnega prebivalstva, ki bi ga bilo treba pokriti z izobraževanjem odraslih¹¹. V tem gradivu se omejujemo na izračun

Projekcija študentov višjih strokovnih šol

Projekcija izrednih študentov na univerzah in visokih šolah

Postopek ocene je obraten od postopka za ocenjevanje oz. projekcijo izobrazbene sestave prebivalstva

¹⁰ Projekcija števila rednih študentov na višjih strokovnih šolah je izračunana ob predpostavki, da bo na teh šolah do leta 2013 redno diplomirala šestina generacije (glej tabelo 2), število rednih študentov pa bo enako vsoti rednih diplomantov v naslednjih treh letih (glej tabelo 4b).

¹¹ Glej podrobne izračune v Kraigher, 2001.

*Dve oceni
razvoja
izobrazbene
sestave delovno
aktivnega
prebivalstva*

ocene presežnih prilivov iz izobraževanja, ki jih opredeljujemo kot število tistih oseb, ki so zaključile posamezne stopnje izobraževanja mladine ali odraslih, za katere ni niti minimalnega povpraševanja na trgu dela (ne upoštevaje strukturnega povpraševanja).

Izobrazbena sestava delovno aktivnega prebivalstva, kot jo zaznavajo ankete o delovni sili, kaže neko dinamiko, po kateri se znižuje delež delovno aktivnih z nižjo izobrazbo, zvišujeta pa se delež delovno aktivnih s srednješolsko in delež z visoko izobrazbo (**tabela 7**). Če podaljšamo to dinamiko do leta 2010 (glej **tabelo 8**), dobimo izobrazbeno sestavo delovno aktivnih, po kateri bi bilo, primerjalno glede na druge, zlasti razvitejše države, še vedno premalo zaposlenih z visoko in preveč zaposlenih z osnovnošolsko ter srednjo poklicno izobrazbo. Glede na dolgo obdobje kot ciljne ne moremo upoštevati neke izobrazbene sestave, ki bi izhajala iz konkretnih potreb strukture dejavnosti. Lahko si pomagamo s primerjalnimi podatki iz drugih držav (Eurostat, OECD), kjer ponekod izstopajo zlasti visoki deleži zaposlenih z višjo srednješolsko (upper secondary) in z visoko izobrazbo. Zato smo izbrali še neko zahtevnejšo ciljno izobrazbeno sestavo delovno aktivnih, ki upošteva višji delež zaposlenih z visoko in srednjo izobrazbo, trendno projekcijo deleža zaposlenih brez končane osnovne šole in z nižjo poklicno izobrazbo ter znižane deleže zaposlenih z osnovno ter srednjo poklicno izobrazbo. Delovno aktivnih z visoko, višjo ter 4-5 letno srednjo izobrazbo naj bi bilo leta 2010 65%, delovno aktivnih s srednjo poklicno ali nižjo izobrazbo pa 35% (glej **tabelo 9**).

*Rast zaposle-
nosti in
izobrazbena
sestava izstopov
iz delovne
aktivnosti*

Na podlagi srednje- in dolgoročnih projekcij Urada RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) smo v projekciji upoštevali, da bo predvidena rast produktivnosti v povprečju za okrog 1% nižja od povprečne rasti bruto domačega proizvoda, tako da lahko upoštevamo kot povprečno rast zaposlenosti (delovne aktivnosti) v obdobju do leta 2010 stopnjo okrog 1% letno. Izstope iz delovne aktivnosti zaradi upokojitve, smrti ali neto odliva v brezposelnost ocenjujemo (na podlagi internih projekcij UMAR) v višini 1.5% delovno aktivnih. Kot izobrazbena sestava teh izstopov je upoštevana povprečna izobrazbena sestava delovno aktivnih v obdobju 1993-2000. Minimalno potrebne prilive po stopnjah izobrazbe (v **tabelah 8 in 9**) ocenjujemo nato bilančno kot vsoto projiciranega prirasta in izstopov posameznih izobrazbenih kategorij delovno aktivnih.

*Čisti presežki ali
čiste potrebe po
novih prilivih v
delovno
aktivnost po
posameznih
izobrazbenih
ravneh*

Ocena minimalno potrebnih prilivov med delovno aktivne po posameznih doseženih ravneh formalne izobrazbe (Potrebne zaposlitve – neto v **tabelah 7 do 9**) nam pove le, kolikšni so čisti presežki (-) ali čiste potrebe po novih prilivih v delovno aktivnost (+) po posameznih izobrazbenih ravneh, ničesar pa ne o strukturnih neskladjih znotraj iste izobrazbene ravni, kar v tem prispevku zavestno zanemarjamo.

Že za preteklo obdobje od leta 1993 do leta 2000 (za katero imamo na voljo anketne podatke o izobrazbeni sestavi delovno aktivnega prebivalstva, **tabela 7**) velja, da je bilo med slovenskim delovno aktivnim prebivalstvom zaposlenih preveč oseb z manj kot srednjo poklicno izobrazbo, kar je tudi v skladu s strukturo brezposelnih. Podaljšanje trenda izobrazbene sestave delovno aktivnih iz obdobja 1993-2000 do leta 2010 (**tabela 8**) bi imelo tudi v bodoče za posledico odpuščanje delovno aktivnih z manj kot srednjo poklicno izobrazbo. Po zahtevnejši varianti (**tabela 9**) pa bi morali v drugi polovici tega desetletja začeti odpuščati tudi delovno aktivne s srednjo poklicno izobrazbo. Po obeh variantah se bo lahko v bodoče zaposlovala

predvsem mladina s končano 4-5 letno srednjo šolo ter z višjo in visoko izobrazbo. Teh zadnjih bi bilo po zahtevni varianti (po kateri naj bi se delež delovno aktivnih z visoko izobrazbo od sedanjih manj kot 10% povečal na 17.5%) bistveno več kot po spontani varianti.

Če od minimalnih potreb odštejemo priliv mladine iz šol po posameznih kategorijah najvišje dokončane izobrazbe, dobimo oceno potreb z upoštevanjem priliva mladine, ki jih lahko pokrijemo bodisi iz zalog delovno neaktivnega prebivalstva bodisi z izobraževanjem odraslih. Po obeh variantah se izkaže, da nima mladina z manj kot srednjo poklicno šolo načeloma nikakršnih možnosti za zaposlitev. Kolikor se bo izobrazbena sestava delovno aktivnih razvijala po zahtevnejši varianti, bo prišlo tudi do presežkov priliva mladine s srednjo poklicno šolo, oziroma, kolikor se bo izobrazbena sestava razvijala v smeri dosedanjega trenda, do presežkov rednih diplomantov z visoko izobrazbo.

V **tabelah 7 do 9** prikazujemo oceno skupnih presežnih prilivov iz izobraževanja mladine in odraslih ob predpostavki, da se 60% izobraževanja odraslih vrši (oziroma se bo vršilo) znotraj populacije delovno aktivnega prebivalstva. To pomeni, da je potrebno v populaciji delovno aktivnih poleg potreb, ki jih povzročajo odliv iz delovne aktivnosti, pokriti tudi potrebe, ki jih sprožajo izobraževanje zaposlenih z napredovanjem iz nižje izobrazbene kategorije v višjo. Upoštevali smo projekcijo izobraževanja odraslih po nižji različici ciljev Nacionalnega programa izobraževanja odraslih.

Že za preteklo obdobje so bili značilni visoki presežni prilivi na trg dela, zlasti mladine, brez končane osnovne šole ter mladine in odraslih s končano največ osnovno ali nižjo poklicno šolo, a priliv mladine in odraslih, ki so končali srednjo poklicno šolo, je bil skoraj izravnal z številom potrebnih zaposlitev, priliv iz splošnoizobraževalnih ter strokovnih in tehničnih srednjih šol pa je bil celo nižji od potreb. (Seveda je treba ponovno opozoriti, da gre za minimalne potrebe, brez potreb, ki jih povzročajo strukturna neskladja znotraj iste izobrazbene ravni.) Pač pa izračuni po opisani metodologiji kažejo na presežni priliv diplomantov, tako rednih kot izrednih. (V obdobju 1993-2000 je na višji stopnji diplomiralo 22 tisoč študentov, na visoki pa 39 tisoč, potrebnih pa je bilo neto 4 tisoč zaposlitev z višjo in 22 tisoč z visoko izobrazbo.) Glede na to, da je za sedanjo izobrazbeno sestavo delovno aktivnega prebivalstva v Sloveniji značilna relativno nizka zaposlenost oseb z višjo in visoko izobrazbo, bi bil ta presežek sicer lahko razumljiv, vendar bi se moral pokazati tudi bodisi v statistiki brezposelnih, bodisi v statistiki migracij. Zabeleženi tokovi meddržavnih migrantov z višjo in visoko izobrazbo so relativno zanemarljivi (Bevc, 2000, 2001), v brezposelnosti oseb z višjo in visoko izobrazbo pa se ta presežek pozna le delno. Brezposelnih z višjo in visoko izobrazbo je bilo leta 1993 okrog 6500, do leta 2001 pa se je njihovo število znižalo na okrog 4600.

Nacionalni program izobraževanja odraslih si zastavlja relativno visoke cilje, katerih izhodišče je bolj andragoško (povečanje splošne izobrazbene ravni prebivalstva ter funkcionalne pismenosti) kot zgolj ekonomsko (povečanje možnosti za zaposlitev). Razumljivo je, da si mlajši odrasli brez končane osnovne šole želijo pridobiti vsaj osnovnošolsko ali nižjo poklicno izobrazbo v šolah za odrasle, vendar to že doslej ni bilo in tudi v bodoče ne bo dovolj, da bi se jim zaradi tega povečale možnosti za zaposlitev.

Ocena potreb z upoštevanjem priliva mladine

Ocena skupnih presežnih prilivov iz izobraževanja mladine in odraslih

Visoki presežni prilivi na trg dela v preteklem desetletju

Da bi se lahko zaposlili, bodo morali odrasli doseči vsaj 4-5 letno srednjo izobrazbo

***Možni
presežki
diplomantov***

Nekaj več možnosti bi imeli, če bi zaključili vsaj še srednjo poklicno izobrazbo, vendar samo ob podaljšanem trendu sedanje izobrazbene sestave zaposlenih. Več možnosti bodo imeli, če bodo končali katero od 4-5 letnih srednjih šol. Vendar je treba opozoriti na velike strukturne probleme pri zaposlovanju oseb s 4-5 letno srednjo izobrazbo, saj je teh med brezposelnimi ravno toliko kot oseb brez izobrazbe. Poudarek pri srednješolskem izobraževanju odraslih bi moral biti ravno na reševanju teh strukturnih neskladij.

Dosledno upoštevanje ciljev Nacionalnega programa visokega šolstva in Nacionalnega programa izobraževanja odraslih bi privedlo v obdobju 2001-2010 do več kot 130 tisoč diplomantov (33 tisoč višje in 106 tisoč visoke stopnje), a po zahtevni varianti razvoja izobrazbene sestave delovno aktivnih v tem obdobju bi potrebovali okrog 110 tisoč diplomantov (16 tisoč višje in 95 tisoč visoke stopnje), po spontanem razvoju pa celo samo nekaj več kot 40 tisoč. Opravljeni izračuni v tem gradivu torej opozarjajo, da ni dovolj samo načrtovati in spodbujati višjega izobraževanja mladine in odraslih, temveč je še vedno potrebno ustvarjati tudi klimo za hitrejše in obsežnejše zaposlovanje diplomantov po eni strani, po drugi pa za večjo strukturno usklajenost srednjega ter višjega in visokošolskega izobraževanja s predvidenimi potrebami.

4. OCENJEVANJE IN PROJEKCIJA IZOBRAZBENE SESTAVE NEKATERIH SKUPIN PREBIVALSTVA

4.1 Splošno o metodologiji

Eden načinov, kako ob pomanjkanju ustreznih podatkov ocenjevati obstoječo izobrazbeno sestavo prebivalstva, oziroma kako pri izbranih predpostavkah projicirati bodočo, je, kot je bilo opisano v uvodu, metoda demografskih računov. Metoda temelji na bilanciranju stanj in tokov, ki je načeloma možno tudi po spolu, starosti in različnih socialno-ekonomskih kategorijah prebivalstva. Pri ocenjevanju ali projiciranju izobrazbene sestave izhajamo iz neke začetne populacije s statistično znano izobrazbeno sestavo (npr. iz podatkov popisov prebivalstva ali anket o delovni sili). Nato upoštevamo letne spremembe, tako da povečamo število oseb s posamezno doseženo ravnijo šolske izobrazbe za število oseb, ki so (ali za katere predpostavljamo, da bodo) v posameznem koledarskem letu končale to stopnjo izobraževanja, in zmanjšamo za število oseb, ki so (oziroma bodo) končale katero od višjih ravni izobrazbe. Upoštevati moramo tudi demografske tokove (selitve, smrti in prehode iz mlajših starostnih skupin v starejše), pri aktivnem prebivalstvu tudi vstopa v aktivnost (prilive iz šol, naknadne vstopa), izstopa (upokojitve in predčasne ali začasne izstopa) ter prehode med delovno aktivnostjo in brezposelnostjo (izgube dela in ponovne zaposlitve) ter njihovo izobrazbeno sestavo.

Ker so razpoložljivi statistični podatki o tokovih običajno premalo podrobni (razen če nam ni na voljo že kar primarno statistično gradivo), se moramo pri ocenah preteklega dogajanja odločiti še za določene predpostavke in poenostavitve, ki po eni strani sploh omogočajo, zlasti ko gre za večje podrobnosti, po drugi pa lahko tudi nekoliko poenostavijo izračun. Za projekcijo izobrazbene sestave moramo predpostaviti tudi izobrazbene tokove, običajno na osnovi primerjalnih analiz in/ali ciljnih zahtev. Pomembno je, da nam metoda demografskih računov omogoča konsistentno izbiro predpostavk o izobrazbenih tokovih in stanjih prebivalstva v izobraževanju.

Pri dosedanjih ocenah in projekcijah so bile upoštevane naslednje poenostavitve in arbitrarne predpostavke:

- 4.1.1 Čista bilančna metoda bi morala izhajati iz izobrazbene sestave prebivalstva v začetku leta, tej bi morali nato pripisati spremembe med letom, povprečno izobrazbeno sestavo prebivalstva za posamezno leto pa izračunati kot povprečje izobrazbene sestave v začetku in ob koncu koledarskega leta. Izračun pa poenostavljamo tako, da ocenjeni izobrazbeni sestavi prebivalstva po stanju 30.6. v posameznem koledarskem letu pripišemo spremembe, ki se nanašajo na isto koledarsko leto. Predpostavljamo torej, da se statistični podatki o številu oseb, ki so končale posamezno stopnjo šolanja, za tekoče leto nanašajo na obdobje od 30.6. tekočega leta do 30.6. naslednjega leta.
- 4.1.2 Pri tem je demografska bilanca tokov, ki oblikujejo posamezno (starostno) skupino prebivalstva, poenostavljena tako, da kot priliv vedno upoštevamo generacijo, ki je v obravnavanem koledarskem

Metoda demografskih računov

Predpostavke in poenostavitve

Predpostavljamo obdobje od 30.6. tekočega leta do 30.6. naslednjega leta

Demografska bilanca tokov

Demografski tokovi delovno aktivnega prebivalstva

Predpostavke o izobrazbeni sestavi demografskega odliva

Popravek

letu dopolnila 15 let, vse ostale kategorije, to je: smrti, selitve, statistične popravke ter odliv zaradi staranja (v starejšo starostno skupino) pa, ker običajno ne poznamo izobrazbene sestave teh tokov, združimo v eno samo kategorijo, imenovano neto demografski odliv, ki je izračunan kot razlika med številom prebivalcev (posamezne starostne skupine) 30.6. obravnavanega in naslednjega leta, povečana za število prebivalcev, ki so bili 30.6. tekočega leta stari 15 let. V starostni skupini 15 let in več predstavlja neto demografski odliv torej število umrlih, zmanjšano za selitveni prirast in statistično napako, v starostnih skupinah 15-24, 15-49 ter 15-64 let pa odliv v starejšo starostno skupino, povečan za število umrlih in zmanjšan za selitveni prirast in statistično napako v času med 30.6. obravnavanega ter 30.6. naslednjega leta.

4.1.3 Enak princip uporabljamo tudi pri projekciji izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva, kjer demografski odliv pomeni poleg umrlih tudi odliv v upokojitev, brezposelnost ter drugo neaktivnost, zmanjšan za priliv brezposelnih, ki so dobili delo. Kot priliv med delovno aktivne pa običajno ne upoštevamo generacije v starosti 15 let kot pri navedenih starostnih skupinah prebivalstva, temveč priliv mladine in rednih študentov po zaključenem ali opuščnem rednem šolanju.

4.1.4 Predpostavke o izobrazbeni sestavi demografskega odliva so se izkazale kot najšibkejša točka te metode. V prvotnem izračunu (objavljenem v Strokovnih osnovah NPIO) je bilo predpostavljeno, da ima demografski odliv enako izobrazbeno sestavo kot prebivalstvo posamezne starostne skupine, če odštejemo število oseb, ki se šolajo na srednjih šolah za mladino ali na visokih šolah in univerzah. Vendar se je izkazala ta predpostavka kot neustrezna, ker ni upoštevala, da gre pri demografskem odlivu večinoma za prebivalstvo v zgornjem delu intervala starostne skupine, katerega izobrazbena sestava je praviloma slabša od povprečja v starostni skupini. V demografskem odlivu je zato delež z nižjimi stopnjami izobrazbe prenizek, delež z višjimi stopnjami izobrazbe pa previsok, zato je ta predpostavka v mnogočem vplivala, da je bil rezultat projekcije prepočasno izboljševanje izobrazbene sestave prebivalstva.

Kasneje je bil izvršen popravek tako, da so bili uporabljeni podatki o izobrazbi prebivalstva po petletnih starostnih skupinah po Popisu prebivalstva 1991. Upoštevali smo, da naj bi imel demografski odliv v starostni skupini 15-49 let v obdobju 1991-1995 izobrazbeno sestavo, kot jo je imela starostna skupina 44-49 let po popisu prebivalstva 1991, v obdobju 1996-2000 izobrazbeno sestavo starostne skupine 40-44 let, 2001-2005 izobrazbeno sestavo starostne skupine 35-39 let, itd. (Predpostavljamo torej, da na izobrazbeno sestavo demografskega odliva v tej starostni skupini izobraževanje odraslih po letu 1991 ni in ne bo več vplivalo. Ta predpostavka je mogoče vprašljiva le za zadnje obdobje projekcije, tj. 2006-2010.) Podobno naj bi imel demografski odliv starostne skupine 15-64 let v obdobju 1991-1995 izobrazbeno sestavo starostne skupine 60-64 let ob popisu prebivalstva 1991, v obdobju 1996-2000 starostne skupine 55-59 let itd. Pri starostni skupini 15 let in več je bila za prvih 7 let (1991-1997) upoštevana izobrazbena sestava starostne

skupine 65 let in več po popisu prebivalstva, nato pa za vsakih naslednjih 5 let projekcije izobrazbena sestava pet let mlajše starostne skupine po popisu 1991. Le pri starostni skupini 15-24 let prvotna predpostavka, da ima demografski odliv enako izobrazbeno sestavo, kot jo ima prebivalstvo starostne skupine brez oseb v rednem šolanju, ni bila spremenjena. Tako izračunana projekcija izobrazbene sestave je dala mnogo boljše rezultate.

Zadnja verzija projekcije (v tabeli 11) izhaja iz podatkov anket o delovni sili, ki metodološko niso primerljivi s podatki popisa prebivalstva 1991. Ob pomanjkanju daljše časovne vrste podatkov je zato za posamezne demografske skupine za vsa leta projekcije predpostavljeno, da je izobrazbena sestava demografskega odliva enaka povprečni izobrazbeni sestavi demografske skupine v obdobju 1993-2000, za starostno skupino 15-24 let pa povprečni izobrazbeni sestavi generacij, ki so v tem obdobju zapustile formalno šolanje.

- 4.1.5 V oceni in projekciji je zaradi enostavnosti predpostavljeno, da vsi otroci zaključijo ali zapustijo šolanje v osnovni šoli (ali v šoli s prilagojenim programom) do dopolnjenega 15. leta starosti, a hkrati nihče ne nadaljuje šolanja na srednji stopnji pred dopolnjenim 15 letom starosti. (Predpostavka sicer ni skladna z realnim stanjem, vendar analiza razpoložljivih podatkov - glej: Kraigher, 1996 - kaže, da lahko razliko med številom otrok v osnovni šoli, ki so stari 15 let in več, in med številom otrok v poklicnih in srednjih šolah, ki še niso dopolnili 15. leta starosti, za namene te ocene in nadaljnje projekcije zanemarimo). Ta predpostavka omogoča, da generacijo prebivalstva v starosti 15 let ločimo na tisti del, ki je končal osnovno šolo, in tistega, ki je zapustil osnovno šolo, ne da bi jo končal. S tem pa lahko določimo izobrazbeno sestavo priliva v posamezno starostno skupino.
- 4.1.6 Dalje je bilo v prvotnih izračunih predpostavljeno, da mladina brez končane osnovne šole ter s končano nižjo in srednjo poklicno izobrazbo ne nadaljuje rednega šolanja (pač pa nekateri od njih končajo osnovno šolo za odrasle oziroma nadaljujejo šolanje na srednjih šolah za odrasle). V izračunu v tem gradivu predpostavko spreminjamo v skladu s predpostavkami, ki so bile privzete pri ocenjevanju verjetnosti zaključevanja rednega izobraževanja mladine (glej poglavje 2.). Po teh predpostavkah osebe brez končane osnovne šole lahko nadaljujejo šolanje na nižji poklicni stopnji, osebe s končano nižjo poklicno šolo na srednjih poklicnih šolah za odrasle, osebe s končano srednjo poklicno šolo pa na tehnični poklicnih šolah ali na diferencialnih programih za opravljanje zaključnih izpitov ali mature.
- 4.1.7 Pri oceni izobrazbene sestave prebivalstva v starosti 15-24 let so bile privzete arbitrarne predpostavke, da v tej starosti, poleg mladine v osnovnih in srednjih šolah, zaključijo šolo 80 % rednih diplomantov višje in 20 % rednih diplomantov visoke stopnje, od odraslih pa samo polovica tistih, ki so končali osnovno šolo za odrasle. Vsi ostali diplomanti ter vsi ostali absolventi izobraževanja odraslih so upoštevani kot sprememba v starostni skupini 25-49 let.

Zadnja verzija

Predpostavljamo, da vsi otroci zaključijo ali zapustijo šolanje v OŠ do dopolnjenega 15. leta starosti

Predpostavke o medstopenjskih prehodih

Predpostavke o diplomantih v starosti 15-24 let

4.2 Ocena izobrazbene sestave prebivalstva za obdobje 1991-1996 oziroma 1991-2000

Da bi lahko preverili smiselnost in uresničljivost ciljev NPIO, je bilo treba najprej izmeriti stanje, nato pa ob določenih predpostavkah projicirati bodoče. Ponujali sta se dve možnosti: upoštevati ocene anket o delovni sili ali oceniti izobrazbeno sestavo po metodi demografskih računov na podlagi podatkov popisa prebivalstva in tekoče statistike izobraževanja. Ker so cilji NPIO vezani na različne starostne skupine prebivalstva, za katere dajejo anketne ocene manj reprezentativne rezultate, smo se v prvi verziji kvantifikacije ciljev NPIO odločili za oceno po metodi demografskih računov, čeprav so razlike med obema ocenama (tudi anketa o delovni sili daje le ocene na podlagi vzorca), kot se je izkazalo, za nekatere izobrazbene kategorije znatne in pomembne pri kvantifikaciji ciljev NPIO.

Ocena izobrazbene sestave prebivalstva Slovenije v letih 1991-1996 za potrebe Strokovnih osnov NPIO je bila opravljena po bilančni metodi na osnovi podatkov popisa prebivalstva iz leta 1991 (izpisi računalniške obdelave SURS) ter podatkov statistike izobraževanja (objavljenih v publikacijah SURS: Rezultati raziskovanj in Statistični letopis Slovenije).

Začetnemu prebivalstvu (po centralnem registru prebivalstva na dan 30.6.1991) pripišemo izobrazbeno sestavo, kot jo je imelo prebivalstvo po popisu 31.3.1991. Nato upoštevamo letne spremembe, tako da povečamo število oseb s posamezno doseženo ravniyo šolske izobrazbe za število oseb, ki so v posameznem koledarskem letu končale to stopnjo izobraževanja. Hkrati moramo za enako število zmanjšati število oseb v kategoriji prebivalstva s predhodno nižjo stopnjo šolske izobrazbe. Kot izobrazbeno sestavo demografskega odliva smo pri tem upoštevali izobrazbeno sestavo starostne skupine brez oseb, ki se šolajo na srednjih šolah za mladino ali na visokih šolah in univerzah.

Ocene so bile narejene za starostne skupine 15 let in več, 15-64 let, 15-49 let ter 15-24 let, z odštevanjem pa lahko ocenimo še izobrazbeno sestavo prebivalstva v starostnih skupinah 25-49 let, 50-64 let, 65 let in več ter standardno 25-64 let, ki jo lahko primerjamo z mednarodnimi podatki.

V **tabeli 10** prikazujemo novelirani izračun, ki za razliko od izračuna, objavljenega v Strokovnih podlagah NPIO (ACS 1999a, tabeli 65 in 66, str. 384-392) spreminja predpostavko o izobrazbeni sestavi demografskega odliva. Za demografski odliv iz starostne skupine 15 let in več je privzeta izobrazbena sestava, kot jo je imelo po popisu prebivalstva leta 1991 prebivalstvo v starosti 65 let in več, za demografski odliv iz starostne skupine 15-24 let pa izobrazbena sestava, kot jo je imelo po popisu leta 1991 prebivalstvo v starosti 20-24 let. Novelirani izračun upošteva podatke in ocene o zaključevanju posameznih stopenj izobraževanja mladine in odraslih, kot so prikazani v tabelah 1 in 6a.

Izobrazbeno sestavo starostne skupine prebivalstva 25 let in več ocenimo (kot smo opisali zgoraj) torej tako, da od ocenjene izobrazbene sestave prebivalstva v starosti 15 let in več odštejemo posamezne ocenjene izobrazbene kategorije prebivalstva v starosti 15-24 let. Primerjava te bilančne ocene z oceno, ki jo dajejo ankete o delovni sili, kaže da do največjih razlik pride pri kategorijah prebivalstva brez končane osnovne

Ocena izobrazbene sestave prebivalstva Slovenije za obdobje 1991-1996

Novelirani izračuni za obdobje do leta 2000

Primerjava z oceno, ki jo dajejo ankete o delovni sili

šole, ki je (tudi upošteva je podatek o številu let šolanja pri obdelavi podatkov ankete 1996) po anketi bistveno manjši kot po oceni na podlagi podatkov popisa prebivalstva in statistike izobraževanja, zaradi česar so deleži vseh drugih izobrazbenih kategorij prebivalstva po anketi nekoliko višji. Po anketi je bilo tudi nekoliko manj oseb s končano 4-5 letno srednjo šolo kot po oceni, precej več kot po oceni na podlagi popisa prebivalstva pa je bilo oseb s končano osnovno šolo ter s poklicno izobrazbo. Osnovni vzrok za te razlike pa gre iskati predvsem v razliki med opredelitvami posameznih izobrazbenih kategorij po anketi in po popisu prebivalstva.

4.3 Projekcije izobrazbene sestave prebivalstva z upoštevanjem nižje različice ciljev NPIO

Pri projekciji lahko uporabimo enako metodo kot pri oceni stanja. Številu oseb s posamezno doseženo ravniyo šolske izobrazbe torej prištejemo število oseb, za katere predpostavljamo, da bodo v posameznem letu projekcije končale to stopnjo izobraževanja (bodisi v rednem izobraževanju ali v izobraževanju odraslih), in odštejemo število oseb s to izobrazbo, ki bodo končale katero od višjih stopenj izobraževanja. Pri tem upoštevamo tudi demografske tokove in izobrazbeno sestavo teh tokov. Treba pa je določiti, katero izhodiščno izobrazbeno sestavo prebivalstva bomo upoštevali, ter izbrati predpostavke, ki zadevajo razvoj prebivalstva, razvoj vključenosti prebivalstva v redno izobraževanje in v izobraževanje odraslih ter s tem število oseb, ki naj bi v posameznem letu projekcije zaključile določeno stopnjo izobraževanja.

Glede na to, da temelji anketa o delovni sili na vzorcu (zajeto je okrog 24 tisoč oseb ali 1,2 % prebivalstva), podatki popisa prebivalstva in statistike izobraževanja pa naj bi zajeli celotno populacijo, ter glede na to, da je bilo treba za potrebe NPIO ocenjevati izobrazbeno sestavo za različne starostne skupine prebivalstva, za katere daje anketa manj zanesljive ocene, je bila kot izhodišče projekcij za potrebe NPIO¹² vzeta ocena izobrazbene sestave prebivalstva v letu 1997 po bilančni metodi.

Pri novelirani projekciji (**tabela 11**) pa izhajamo iz izobrazbene sestave prebivalstva, kot jo dajejo rezultati ankete o delovni sili za 2. četrletje 2000. Anketa se izvaja od leta 1993 dalje (do leta 1996 enkrat letno, maja, od aprila 1997 pa četrletno), tako da sedaj že lahko razpolagamo z dovolj dolgo časovno vrsto, ki pa je bila leta 2000 žal prekinjena s spremembo nekaterih definicij. Ker pa bo anketa tudi v bodoče edini letni (celo četrletni) vir za ugotavljanje sprememb v izobrazbeni sestavi tako prebivalstva kot aktivnih, je morda bolj smiselno, da tudi projekcijo izobrazbene sestave prebivalstva opremo na sestavo, ki jo daje anketa.

V novi projekciji izobrazbene sestave uporabljamo isto projekcijo prebivalstva kot pri stari (tj. nizko varianto projekcij prebivalstva UMAR, Kraigher 1998) ter večinoma enake metodološke poenostavitve (opisane v točki 4.1). Zavaljo sprememb v vključenosti mladine v srednje, višje in visoko izobraževanje v zadnjih treh letih, predvsem zaradi omejenih možnosti za zaposlovanje mladih, pa spreminjamo projekcijo mladine v srednjih šolah in študentov ter s tem števila oseb, ki naj bi v posameznem letu projekcije zaključile določeno stopnjo izobraževanja, kot je bilo opisano v

*Metoda
projekcije*

*Izhodiščna
populacija*

*Uporabljena
projekcija
prebivalstva ter
izobraževanja
mladine in
odraslih*

¹² Objavljeni v Strokovnih podlagah za Nacionalni program izobraževanja odraslih, ACS 1999a, tabele 71-72a, str.401-414.

poglavjih 2 in 3.

Omejujemo se na prikaz projekcije z upoštevanjem nižje različice projekcije izobraževanja odraslih. Zaradi začetne nizke vključenosti v izobraževanje odraslih in predpostavljene geometrijske rasti pri projekciji vključenosti pride do večjih razlik v relativnih razmerjih med obema različicama izobraževanja odraslih šele v obdobju okrog leta 2010 in kasneje, ko bi se (kot je bilo že omenjeno) zaradi izvajanja izobraževanja odraslih število ostalega, nezadostno izobraženega prebivalstva, že precej zmanjšalo. S tem tudi ne pride do bistvenih razlik v izobrazbeni sestavi prebivalstva glede na razlike v vključenosti v formalno izobraževanje odraslih¹³.

Zaradi vpliva predpostavljenega dolgega časa šolanja so projicirane spremembe v izobrazbeni sestavi prebivalstva v obdobju do leta 2010 pravzaprav počasnejše, kot bi sprva pričakovali. Vpliv sedanjega visokega deleža prebivalstva v starosti 25 let in več s samo osnovno ali srednjo poklicno šolo je, kot kaže, prevelik, da bi se lahko povprečno število let šolanja hitreje povečevalo kljub povečevanju strukturnih deležev prebivalstva s 4-5-letno srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Vpliv priliva mladih generacij iz šol bo zaradi številčnega zmanjševanja mladih generacij v prihodnjem obdobju relativno vedno manjši kljub boljši izobrazbeni sestavi tega priliva. Vpliv izobraževanja odraslih na izobrazbeno sestavo prebivalstva pa bo postal pomembnejši šele proti koncu tega oziroma v naslednjem desetletju.

Projicirane spremembe v izobrazbeni sestavi prebivalstva so počasnejše, kot bi pričakovali

¹³ Glej ACS 1999a, tabele 71a in 72a, str.404-414

5. Zaključki

Izobraženost prebivalstva in delovno aktivnih postaja vse pomembnejši dejavnik tako ekonomskega kot socialnega razvoja, izobraženost posameznika pa tudi pomemben dejavnik njegove pozicije na trgu dela. V Sloveniji sta trenutno v razpravi dva dokumenta, ki obravnavata problematiko razvoja izobraževanja, to sta Nacionalni program visokega šolstva in Nacionalni program izobraževanja odraslih. Oba si postavljata za cilj visoko vključenost novih mladih generacij v visoko šolstvo oziroma vsega prebivalstva v izobraževanje odraslih za pridobitev višje formalne izobrazbe. V pričujočem gradivu smo poskušali (ponovno) kvantificirati nekatere cilje obeh programov in jih delno tudi preveriti z vidika razvoja potreb po izobrazbeni sestavi delovno aktivnega prebivalstva. Pri tem je bilo treba razviti tudi nekatere metode, ki so nam po eni strani omogočile vrednotenje obstoječega stanja, po drugi strani pa projekcije ob različnih kombinacijah različnih predpostavk. Omejili smo se na prikaz projekcij, ki so najbližje zastavljenim ciljem v obeh nacionalnih programih.

Ob zadnjem popisu prebivalstva leta 1991 je imela Slovenija še vedno relativno slabo razvito izobrazbeno sestavo prebivalstva (običajno jo merimo za odraslo prebivalstvo v starosti 25 let in več). Preko 46% prebivalstva v tej starosti je bilo brez srednje izobrazbe, preko 22% s srednjo poklicno in 20% s končano višjo srednjo stopnjo izobraževanja. Višjo in visoko izobrazbo je imelo 10,6% prebivalstva v starosti 25 let in več, povprečno število let šolanja tega prebivalstva pa je bilo okrog 9,7. Od leta 1993 dalje izvaja slovenski statistični urad tudi anketo o aktivnem prebivalstvu, s katero je moč dobiti tudi vsakoletne vzorčne ocene o izobrazbeni sestavi celotnega prebivalstva v starosti 15 let in več. Žal te ocene zaradi nekaterih razlik v definicijah niso povsem primerljive s podatki popisa prebivalstva iz leta 1991. V splošnem pa kažejo, da se izobraženost slovenskega prebivalstva izboljšuje. Povprečno število let šolanja prebivalstva v starosti 25 let in več se je povečalo za eno šolsko leto (na 10,7). Delež prebivalstva brez srednje izobrazbe se je znižal na nekaj čez 30%, delež prebivalstva z višjo in visoko izobrazbo pa se približuje 15 %.

K temu razvoju je največ pripomogla večja vključenost mladine v srednje ter višje in visoke šole, delno tudi zaradi visoke brezposelnosti mladih v devetdesetih letih. Gospodarski razvoj je v preteklem desetletju temeljil predvsem na večjem izkoriščanju obstoječih materialnih in kadrovskih kapacitet, s čimer se je povečevala produktivnost, zaposlovanje pa je, po začetnem močnem upadanju, stagniralo vse do leta 1999, ko je začelo ponovno počasi naraščati. Delodajalci so odpuščali predvsem starejše in slabo izobražene osebe, a tudi mlade so zaposlovali precej selektivno in v glavnem za določen čas. Brezposelnost mladih je bila vsa devetdeseta leta in je še vedno visoka, precej višja od skupne brezposelnosti. Mladi so bili zato prisiljeni podaljševati šolanje, tako na srednjih kot tudi na višjih in visokih šolah. Manj kot v preteklosti je k večji izobraženosti prebivalstva v devetdesetih letih prispevalo izobraževanje odraslih (z izjemo izrednih študentov, kjer pa je težko ločiti med odraslimi in tisto mladino, ki se je vpisala na izredni študij zato, ker ni izpolnila pogojev za redni študij). Vključenost odraslih v osnovne in srednje šole se je začela ponovno povečevati šele zadnja leta.

V pričujočem gradivu smo poskušali (ponovno) kvantificirati nekatere cilje izobraževanja in jih delno tudi preveriti z vidika razvoja potreb

Razvoj izobrazbene sestave prebivalstva v preteklosti

Vpliv gospodarskih razmer

Ocenimo lahko konsistenten niz verjetnosti izobrazbene ravni odliva iz šol

Če podatke o številu srednješolcev in rednih študentov, ki so zaključili posamezne stopnje rednega izobraževanja na srednji ter višji in visoki stopnji, primerjamo z ustreznimi generacijami petnajstletnikov, ki jih določimo glede na teoretično dolžino šolanja in študija, lahko ocenimo konsistenten niz verjetnosti, na kakšni stopnji rednega izobraževanja neka generacija mladih zapusti redno šolanje in vstopa na trg dela. Tak niz verjetnosti, ki ga ocenimo za preteklo obdobje, nam omogoča tudi konsistentno projekcijo istih verjetnosti v prihodnost. Tam, kjer ni na vidiku nekih korenitejših posegov v politiki izobraževanja, lahko enostavno podaljšamo trende, vendar tako, da so projekcije med seboj konsistentne. Vsota verjetnosti, da neka generacija izstopi iz rednega izobraževanja potem, ko zaključi katero od stopenj izobraževanja, mora biti namreč enaka 1.

Število vpisanih srednješolcev in študentov

Število vpisanih srednješolcev in študentov v posameznem šolskem letu je običajno višje od vsote učencev, dijakov in študentov, ki naj bi zaključili šolanje v teoretično predvidenem roku, bodisi zaradi osipa med šolanjem bodisi zato, ker nekateri zaključijo šolanje kasneje. V začetku devetdesetih let je bilo na srednje šole za mladino vpisano okrog 80% generacije, končalo pa jih je okrog 70%. Leta 1999 je bilo vpisanih že 90% generacije, končalo pa 77%. V naši projekciji mladine v rednem izobraževanju smo predvideli, da bo delež vpisanih ostal na ravni okrog 95% generacije, povečeval pa se bo delež tistih mladih, ki bodo srednje šole tudi končali, in sicer na 90% do leta 2010.

Razvoj verjetnosti izobrazbene ravni odliva iz šol

Po naših ocenah ne konča osnovne šole okrog 10% demografske generacije (ta delež ima tendenco zniževanja), od teh približno polovica zapusti šolanje brez končane osnovne šole, okrog 5% generacije (sredi 90. let je bil ta delež okrog 7%) pa s končanim nižjim poklicnim programom. Delež mladine, ki zapusti redno šolanje po končani osnovni šoli (kamor štejemo tudi osip iz srednjih šol) se znižuje: od več kot 20% v začetku devetdesetih let se približuje 15% demografske generacije, kar je še vedno veliko. Sorazmerno visok glede na potrebe je tudi delež generacije, ki zapusti šolanje s končano srednjo poklicno šolo in se giblje okrog 20%. Srednje strokovne in tehnične šole ter gimnazije je v začetku devetdesetih let zaključilo več kot 42% demografske generacije. Leta 1999 (to je zadnje leto, za katero so na voljo statistični podatki!) je ta delež že presegel 50%. Delež generacije, ki zapusti šolanje po končani 4-5 letni srednji šoli ali ne konča rednega študija, ostaja na ravni okrog 20%, povečuje pa se delež rednih diplomantov v generaciji, predvsem na visoki stopnji. Leta 1990 je na visoki stopnji redno diplomiralo manj kot 8% generacije. Do leta 2000 se je ta delež povečal na skoraj 19%. Obratno pa se delež rednih diplomantov na višji stopnji znižuje: od okrog 8% v začetku 90. let se je do leta 2000 znižal na komaj 3%.

Projekcija

V projekciji smo izhajali iz ciljnih razmerij, v skladu s trendi in s cilji Nacionalnega programa visokega šolstva, ki bi jih dosegla generacija, ki bo stara 15 let leta 2006. Osnovne šole iz različnih razlogov še vedno ne bi končalo okrog 8% generacije, od teh bi polovica nadaljevala in zaključila šolanje na nižji poklicni stopnji, polovica pa bi izstopila iz rednega izobraževanja brez končane osnovne šole. Srednjo poklicno šolo bi (glede na trend) še vedno končalo okrog 20% generacije, od teh pa bi 30% ali 6% generacije nadaljevalo in zaključilo šolanje v programih 3+2 ali opravilo diferencialne zaključne izpite, 14% generacije pa bi izstopilo iz rednega šolanja. Dodatno bi na 4-5 letnih srednjih šolah opravilo zaključni izpit ali

maturu še 66% generacije (skupno torej $6+66=72\%$), od tega bi okrog 70% ali 50% generacije diplomiralo na terciarni stopnji, 22% generacije pa izstopilo iz rednega izobraževanja. Srednje šole bi tako končalo 90% generacije ($4+20+66$), od tega bi izstopilo iz šolanja po končani srednji šoli 40% ($= 90-50 = 4+14+22$). V primerjavi s sedanjim stanjem bi se moral predvsem znižati delež generacije, ki zapusti šolanje le s končano osnovno šolo. Ob gornjih ciljnih predpostavkah o zaključevanju srednjih šol bi se od sedanjih 15% do leta 2010 ta delež znižal na 6%.

Izobraževanje odraslih za dosego formalne izobrazbe naj bi predvsem omogočilo, da bi odrasli z nezadostno ali neustrezno izobrazbo dosegli boljši izobrazbeni status tudi na trgu dela. Sedanja izobrazbena sestava delovno aktivnega prebivalstva v Sloveniji je relativno nezahtevna. Primerjalno glede na druge, zlasti razvitejše države, je preveč zaposlenih s srednjo poklicno ali nižjo izobrazbo in premalo z visoko izobrazbo. Trendna projekcija do leta 2010 teh razmerij ne bi bistveno spremenila. Zelo verjetno pa je, da se bo, glede na visoko število vpisanih rednih in izrednih študentov ter od tod predvideno visoko število bodočih diplomantov, delež zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo povečeval hitreje, kot je kazal trend do leta 2000. Začetni premiki se že kažejo v najnovejših podatkih o izobrazbeni sestavi delovno aktivnih v 2. četrtletju 2001.

Kot v preteklem desetletju bi se tudi v prihodnje nižal delež zaposlenih z nižjo izobrazbo, zato bodo tudi mladina in odrasli, ki bodo končali zgolj osnovno šolo ali nižji poklicni program, zelo težko dobili delo. Enako bo že sredi desetletja veljalo tudi za mladino in odrasle, ki zaključijo največ srednjo poklicno šolo. Tako trendna projekcija izobraževanja mladine kot cilji izobraževanja odraslih kažejo, da bo priliv oseb s končano srednjo poklicno šolo prevelik glede na potrebe. Še največ možnosti bo za zaposlovanje oseb s končano 4-5 letno srednjo šolo ali visoko izobrazbo, kjer pa že sedaj prihaja predvsem do strukturnih neskladij. Poseben problem so visoki cilji glede izobraževanja na višjih strokovnih šolah, kamor naj bi se vpisovale predvsem osebe s poklicno in tehnično izobrazbo. Dosedanji trend ne kaže, da bi bile potrebe večje od 8% delovno aktivnega prebivalstva. Opravljeni izračuni v tem gradivu torej opozarjajo, da ni dovolj samo načrtovati in spodbujati višjega izobraževanja mladine in odraslih, temveč je še vedno potrebno ustvarjati tudi klimo za hitrejše in obsežnejše zaposlovanje diplomantov po eni strani, in za večjo strukturno usklajenost srednjega ter višjega in visokošolskega izobraževanja s predvidenimi potrebami po drugi strani.

S pomočjo podatkov o neki začetni izobrazbeni sestavi prebivalstva ter podatkov in projekcij o številu oseb, ki so oziroma bodo končale posamezne stopnje formalnega izobraževanja, lahko (z določenimi metodološkimi predpostavkami) izračunamo tudi oceno oziroma projekcijo izobrazbene sestave prebivalstva. Kljub predvideni visoki vključenosti mladine in proti koncu desetletja tudi odraslih v izobraževanje bo spreminjanje izobrazbene sestave prebivalstva do leta 2010 počasno, nekoliko hitreje pa se bo izboljševala v desetletju po letu 2010. Povprečna raven izobraženosti mladine, ki bo zapuščala redno šolanje, bo sicer vedno višja, a generacije mladine, ki bodo zapuščale šole, bodo številčno vedno manjše. Vpliv visokih ciljev izobraževanja odraslih, kolikor bodo doseženi do leta 2010, pa naj bi se pokazal predvsem v obdobju po tem letu, ko naj bi se močno povečal zlasti priliv odraslih, ki bodo zaključili popolno srednjo šolo.

Trend izobrazbenih potreb na trgu dela

Primerjava projekcije odliva iz šol s potrebami

Vpliv na izobrazbeno sestavo prebivalstva

LITERATURA IN VIRI

ACS, 1994: Potrebe po izobraževanju odraslih. Raziskovalno poročilo (voditeljica podprojekta: mag. V. A. Mohorčič Šporar), Andragoški center Slovenije, Ljubljana, 1994

ACS, 1999: Izobraževanje odraslih, socialna neenakost in socialna vključenost (zbrala in uredila dr. A. Ivančič), Andragoški center Slovenije, Ljubljana, 1999

ACS, 1999a: Nacionalni program izobraževanja odraslih, Strokovne podlage 1 in 2 (vodja projekta O. Drogenik), Andragoški center Slovenije, Ljubljana, 1999

Bevc dr.M., 2000, Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU, vodja raziskave, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, 2000

Bevc dr. M., 2001, Učinkovitost študija v Sloveniji v 90.letih – merjenje in rezultati, v: Novo tisočletje – pripravljenost statistike na razumevanje in merjenje novih pojavov, Statistični urad RS, Radenci, 26.-28. november 2001

Drogenik O., Vsebinske podlage za nacionalni program izobraževanja odraslih, Andragoški center Slovenije, Ljubljana, 1997

Eurostat, Labour Force Survey, Results 1998, 1999, Statistics in focus, Eurostat 1999, 2000

Ivančič A., Kakovost življenja v Sloveniji, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 1996

Key data on education in Europe, European Commission, Bruxelles, 2000

Kraigher T., 1996, Ocena demografskih računov Slovenije 1981-1994, Urad RS za makroekonomske analize in planiranje, Delovni zvezek št.12/1995, Ljubljana, marec 1996

Kraigher T., 1998, Projekcije prebivalstva Slovenije 1996-2070, Urad RS za makroekonomske analize in planiranje, Delovni zvezek št.2/1998, Ljubljana, marec 1998

Kraigher T., 2000, Ocenjevanje in projekcija izobrazbene sestave prebivalstva po bilančni metodi, v : Statistična omrežna sodelovanja za večjo evropsko usklajenost in kakovostno delovanje, Zbornik, Statistično društvo Slovenije, Radenci 2000

Kraigher T., 2001, Ocene potreb po formalnem izobraževanju odraslih v Sloveniji v naslednjih desetih letih, v : Novo tisočletje – pripravljenost statistike na razumevanje in merjenje novih pojavov, Zbornik, Statistično društvo Slovenije, Radenci 2001

Nacionalni program visokega šolstva Republike Slovenije, EPA 319 - II, Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije, št. 92/2001

OECD, statistika izobraževanja, www.oecd.org

Statistični urad Republike Slovenije: statistika prebivalstva, aktivnega prebivalstva in izobraževanja, različne publikacije in interno gradivo

PODATKOVNA PRILOGA

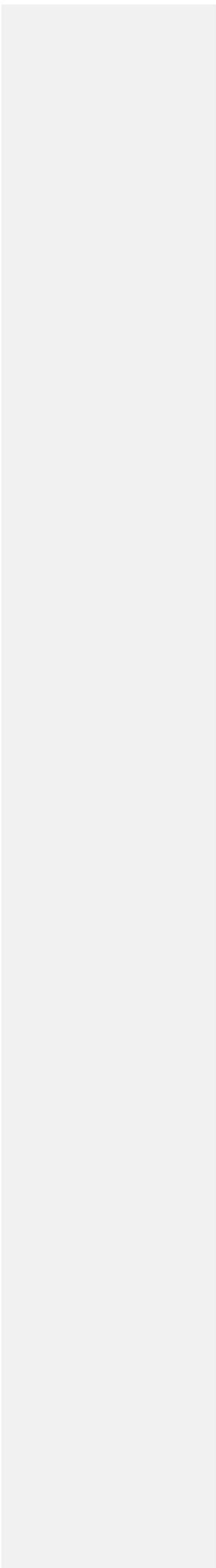

Tabela 1: Zaključevanje izobraževanja mladine v obdobju 1990-1999

Leto	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Povprečje 1990-1999
Število (v tisoč)											
Generac., ki je dopolnila 15 let	29.4	30.5	30.4	29.9	30.6	30.2	29.9	28.8	27.3	26.7	29.4
Končali osnovno šolo	26.4	27.1	26.8	27.2	27.2	27.1	26.9	25.7	25.0	24.6	26.4
Niso končali osnovne šole	3.0	3.5	3.6	2.8	3.4	3.2	2.9	3.1	2.3	2.2	3.0
Končali srednje šole	19.5	21.3	21.8	22.2	21.8	22.2	23.5	24.3	26.1	25.0	22.8
- nižji poklicni program	1.7	1.7	1.7	1.8	1.4	1.9	2.2	2.5	1.3	1.2	1.7
- srednjo poklicno šolo	5.9	7.4	7.7	7.4	7.4	7.9	8.3	8.3	7.9	7.8	7.6
- druge srednje šole	11.9	12.2	12.4	13.0	13.0	12.4	13.0	13.5	15.2	16.0	13.3
- opravili maturo					0.5	7.2	7.4	7.6	7.9	8.3	6.5
- opravili zaključni izpit					12.5	4.4	4.7	4.0	5.5	5.8	6.2
- opravili diferencialni zaključni izpit						0.8	0.9	1.9	1.7	2.0	1.5
Redni diplomanti	4.5	4.3	4.6	4.7	4.7	5.1	5.8	5.9	5.8	6.6	5.2
- na višji stopnji	2.3	2.1	2.3	2.1	1.7	1.8	1.9	1.8	1.5	1.4	1.9
- na visoki stopnji	2.3	2.1	2.3	2.6	3.0	3.3	3.9	4.1	4.3	5.2	3.3
V % od teoretičnih generacij petnajstletnikov *											
Končali osnovno šolo	89.7	88.6	88.1	90.7	88.9	89.6	90.2	89.2	91.5	91.9	89.8
Niso končali osnovne šole	10.3	11.4	11.9	9.3	11.1	10.4	9.8	10.8	8.5	8.1	10.2
Končali nižji poklicni program	5.8	5.8	5.8	5.8	4.6	6.5	7.1	8.2	4.3	4.0	5.8
Končali srednjo poklicno šolo	20.3	25.2	26.4	25.3	24.2	25.9	27.8	27.1	26.3	26.3	25.5
Opravili maturo					1.6	23.6	24.3	25.5	25.8	27.3	21.4
Opravili zaključni izpit	42.9	42.0	42.2	44.4	42.7	14.5	15.6	13.4	18.0	19.1	29.5
Opravili diferenc. zaključni izpit						2.6	3.0	6.1	5.8	6.5	4.8
Redni diplomanti na višji stopnji	7.9	7.6	8.3	7.4	5.8	6.1	6.5	6.2	4.9	4.6	6.5
Redni diplomanti na visoki st.	7.5	7.2	8.2	9.4	10.9	11.7	13.4	13.8	14.7	17.7	11.5
Kontrolna razmerja**											
Generacija, ki je končala NPP, v % od generacije, ki ni končala OŠ	49.0	80.1	56.0	50.5	38.4	69.9	63.7	78.3	43.4	37.1	56.6
Generacija, ki je opravila diferencialni zaključni izpit, v % od generacije, ki je končala SPŠ							12.4	23.6	21.0	23.8	20.2
Redni diplomanti v % od generacije, ki je opravila zaključni izpit ali maturo	39.5	41.8	47.9	47.5	46.8	42.3	47.4	47.1	44.6	50.9	45.6

Vir podatkov: SURS, statistika izobraževanja; ocene podatkov za nižjo in srednjo poklicno raven 1990-1993, za diferencialne izpite 1995-1997 in za višjo in visoko stopnjo diplomantov 1990 ter preračuni verjetnost: avtor (glej opombe in poglavje 2.1).

Opombe:

- *) - končali osnovno šolo in niso končali osnovne šole v % od generacije, ki je bila stara 15 let v istem letu
- končali nižji poklicni program v % od generacije, ki je bila stara 15 let pred dvema leti
- končali srednjo poklicno šolo v % od generacije, ki je bila stara 15 let pred tremi leti
- opravili zaključni izpit ali maturo v % od generacije, ki je bila stara 15 let pred štirimi leti
- opravili diferencialni zaključni izpit v % od generacije, ki je bila stara 15 let pred petimi leti
- redni diplomanti višje stopnje v % od generacije, ki je bila stara 15 let pred sedmimi leti
- redni diplomanti visoke stopnje v % od generacije, ki je bila stara 15 let pred devetimi leti.

**) Zaradi pomanjkanja statističnih podatkov je predpostavljeno, da se vpiše v nižji poklicni program le mladina, ki ni končala osnovne šole in da opravlja diferencialne zaključne izpite (v programih 3+2 ali drugače) le mladina, ki je prej končala srednjo poklicno šolo.

osenčena polja: ocene avtorja

- za nižjo in srednjo poklicno šolo 1900-1993 na osnovi strukture 1994
- za diferencialni izpit 1995-1997 na osnovi števila vpisanih v programe 3+2
- za diplomante višje in visoke stopnje 1990 na osnovi strukture 1991

Tabela 2: Projekcija zaključevanja izobraževanja mladine v obdobju 2000-2015

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
V % od teoretičnih generacij petnajstletnikov																
Končali osnovno šolo	92.0															
Niso končali osnovne šole	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0
Končali nižji poklicni program	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Končali srednjo poklicno šolo	25.6	24.9	24.2	23.6	22.9	22.3	21.7	21.1	20.6	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0
Opravili maturo ali zaključni izpit	47.9	49.5	51.1	52.8	54.5	56.3	58.1	60.0	61.9	63.9	66.0	66.0	66.0	66.0	66.0	66.0
Opravili diferencialni zaključni izpit	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0
Redni diplomanti na višji stopnji	3.0	2.8	1.9	2.2	4.4	2.9	3.6	4.5	5.6	6.9	8.6	10.7	13.4	16.7	16.7	16.7
Redni diplomanti na visoki stopnji	18.8	22.3	22.8	26.1	25.6	28.6	29.3	30.0	30.5	30.9	31.0	30.7	30.1	28.9	31.0	33.3
Kontrolna razmerja:																
Gener., ki je končala NPP, v % od gener., ki ni končala OŠ	47.0	49.4	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0
Generacija, ki je opr. dif. zaključni izpit, v % od generacije, ki je končala SPŠ	22.8	22.8	23.5	24.1	24.8	25.5	26.2	26.9	27.6	28.4	29.2	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0
Redni diplomanti v % od generacije, ki je opravila zaključni izpit ali maturo	53.4	54.3	55.3	56.2	57.2	58.3	59.3	60.3	61.4	62.5	63.6	64.7	65.9	67.0	68.2	69.4
Število (v tisoč)																
Generacija, ki je dopolnila 15 let	26.5	25.6	25.4	25.5	24.4	22.9	22.1	21.0	20.1	19.9	19.5	19.0	18.9	19.0	19.0	19.1
Končali osnovno šolo	24.4	23.5	23.3	23.4	22.4	21.1	20.3	19.3	18.5	18.3	17.9	17.5	17.4	17.4	17.5	17.6
Niso končali osnovne šole	2.1	2.0	2.0	2.0	2.0	1.8	1.8	1.7	1.6	1.6	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Končali srednje šole	24.6	23.9	23.2	23.0	22.9	22.7	22.8	22.9	22.2	21.4	21.0	20.0	19.3	19.0	18.6	18.3
- nižji poklicni program	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
- srednjo poklicno šolo	7.4	6.8	6.5	6.2	5.9	5.7	5.5	5.2	4.7	4.4	4.2	4.0	4.0	3.9	3.8	3.8
- opravili maturo ali zaključni izpit	14.3	14.3	14.0	14.1	14.5	14.4	14.7	15.3	15.1	14.7	14.6	13.9	13.3	13.1	12.9	12.6
- opravili diferencialni zaključni izpit	1.8	1.8	1.7	1.6	1.6	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2
Redni diplomanti	6.6	7.6	7.4	8.6	9.0	9.3	9.4	9.4	9.6	9.9	10.1	10.4	10.7	10.7	10.6	10.7
- na višji stopnji	0.9	0.8	0.6	0.7	1.3	0.8	1.0	1.2	1.4	1.8	2.2	2.6	3.1	3.7	3.5	3.4
- na visoki stopnji	5.7	6.8	6.8	8.0	7.8	8.5	8.5	8.2	8.2	8.2	7.9	7.8	7.7	7.0	7.1	7.4

Vir: avtorjeva projekcija (glej poglavje 2.1) na osnovi analize podatkov in ocen v tabeli 1.

Tabela 3: Verjetnosti, da bo generacija redno zaključila posamezne stopnje izobraževanja oziroma da bo izstopila iz rednega izobraževanja

Leto, ko je generacija stara 15 let	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
VERJETNOST, DA GENERACIJA ZAKLJUČI REDNO IZOBRAŽEVANJE (v %):																	
- konča osnovno šolo	89.7	88.6	88.1	90.7	88.9	89.6	90.2	89.2	91.5	91.9	92.0	92.0	92.0	92.0	92.0	92.0	92.0
- konča vsaj eno raven srednje šole	75.4	68.0	70.4	73.2	78.0	80.9	78.5	79.1	80.0	81.0	82.0	83.2	84.4	85.7	87.0	88.5	90.0
- konča nižji poklicni program	5.8	5.8	4.6	6.5	7.1	8.2	4.3	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
- konča srednjo poklicno šolo	25.3	24.2	25.9	27.8	27.1	26.3	26.3	25.6	24.9	24.2	23.6	22.9	22.3	21.7	21.1	20.6	20.0
- opravi maturo ali zaključni izpit	44.3	38.0	39.9	38.9	43.8	46.4	47.9	49.5	51.1	52.8	54.5	56.3	58.1	60.0	61.9	63.9	66.0
- opravi diferencialni zaključni izpit	2.6	3.0	6.1	5.8	6.5	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0
- konča višje in visoko izobraževanje	23.9	23.7	26.9	25.8	28.8	27.5	30.7	33.7	32.9	34.1	35.3	36.5	37.7	38.7	39.6	44.4	50.0
- z diplomo višje stopnje	6.2	4.9	4.6	3.0	2.8	1.9	2.2	4.4	2.9	3.6	4.5	5.6	6.9	8.6	10.7	13.4	16.7
- z diplomo visoke stopnje	17.7	18.8	22.3	22.8	26.1	25.6	28.6	29.3	30.0	30.5	30.9	31.0	30.7	30.1	28.9	31.0	33.3
VERJETNOST, DA GENERACIJA ZAPUSTI REDNO IZOBRAŽEVANJE (v %):																	
- brez končane osnovne šole	4.5	5.7	7.3	2.8	4.0	2.3	5.6	6.8	4.5	4.1	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
- po končani osnovni šoli	20.1	26.3	22.3	24.0	18.0	16.9	15.9	14.1	15.5	14.9	14.0	12.8	11.6	10.3	9.0	7.5	6.0
- s končano srednjo izobrazbo	51.5	44.3	43.5	47.4	49.1	53.4	47.8	45.4	47.1	46.9	46.7	46.7	46.7	47.0	47.4	44.1	40.0
- s končanim nižjim poklicnim programom	5.8	5.8	4.6	6.5	7.1	8.2	4.3	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
- s končano srednjo poklicno šolo	22.7	21.2	19.8	22.0	20.6	20.3	20.3	19.6	18.9	18.2	17.6	16.9	16.3	15.7	15.1	14.6	14.0
- z maturo ali zaključnim izpitom	21.7	16.1	16.6	16.5	18.7	22.1	20.6	19.4	21.7	22.1	22.7	23.2	23.9	24.8	25.8	23.3	20.2
- z diferencialnim zaključnim izpitom	1.3	1.3	2.5	2.5	2.8	2.8	2.6	2.4	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.2	1.8
- s končano višjo ali visoko izobrazbo	23.9	23.7	26.9	25.8	28.8	27.5	30.7	33.7	32.9	34.1	35.3	36.5	37.7	38.7	39.6	44.4	50.0
- z diplomo višje stopnje	6.2	4.9	4.6	3.0	2.8	1.9	2.2	4.4	2.9	3.6	4.5	5.6	6.9	8.6	10.7	13.4	16.7
- z diplomo visoke stopnje	17.7	18.8	22.3	22.8	26.1	25.6	28.6	29.3	30.0	30.5	30.9	31.0	30.7	30.1	28.9	31.0	33.3
Skupaj	100.0																

Vir: avtorjevi preračuni (glej poglavje 2.1) in projekcija (osenčena polja) na osnovi podatkov SURS

Tabela 4a: Mladina v srednjih šolah in redni študenti: podatki in ocene za obdobje 1990-2000

Leto	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Povprečje 1991-2000
Generacija 16-19 let (v tisoč)	115.3	117.1	118.2	119.0	119.8	121.5	121.3	120.4	118.9	115.9	112.7	118.5
MLADINA V SREDNJIH ŠOLAH (v tisoč)	89.3	92.1	94.4	95.6	97.1	99.7	102.1	104.7	104.8	103.5	105.9	100.0
<i>od tega v %: - nižje poklicne šole</i>	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.3	3.1	3.1	2.8	2.6	3.3
<i>- srednje poklicne šole</i>	30.6	30.6	30.6	30.6	30.6	30.7	28.3	30.1	29.5	28.1	26.3	29.5
<i>- druge srednje šole</i>	65.8	65.8	65.8	65.8	65.8	65.7	68.3	66.8	67.4	69.0	71.1	67.2
Vsi v % od generacije 16-19 let	77.5	78.6	79.9	80.4	81.0	82.0	84.1	87.0	88.2	89.2	94.0	84.4
V % od uspešnih - skupaj	120.8	120.2	124.2	126.5	127.6	126.0	122.7	123.4	122.8	122.2	127.5	124.3
<i>- nižje poklicne šole</i>	95.5	98.5	98.7	109.9	105.4	87.3	73.8	86.7	131.9	130.3	126.1	104.9
<i>- srednje poklicne šole</i>	129.8	124.6	128.0	128.7	125.8	125.0	117.7	130.8	133.4	132.3	135.1	128.1
<i>- druge srednje šole</i>	118.7	119.7	124.3	126.6	130.0	129.7	129.2	122.6	118.2	118.2	124.9	124.3
REDNI ŠTUDENTI (v tisoč)	26.7	27.8	30.7	30.8	32.7	33.8	36.0	37.7	40.9	44.5	46.0	36.1
<i>- na višjih strokovnih šolah</i>								0.3	0.6	0.8	1.2	0.7
<i>- na univerzah in visokih šolah</i>	26.7	27.8	30.7	30.8	32.7	33.8	36.0	37.3	40.3	43.7	44.8	35.8
Na 100 uspešnih študentov:	134.2	130.8	137.1	128.8	124.9	119.2	117.1	115.5	114.8	119.0	115.3	122.3
<i>- na višjih strokovnih šolah</i>								105.9	100.0	100.0	100.0	101.5
<i>- na univerzah in visokih šolah</i>	134.2	130.8	137.1	128.8	124.9	119.6	117.9	115.6	115.1	119.5	115.8	122.5

Vir: SURS in MŠŠZT; preračuni avtor; osenčena polja: ocene stanja v srednjih šolah za obdobje 1990-1993 na podlagi razmerja v letu 1994; ocene razmerij v osenčenih poljih: na podlagi projekcije dijakov, ki so zaključili posamezne vrste srednjih šol, ter diplomantov višjih in visokih šol in univerz (glej poglavje 2.2).

Tabela 4b: Mladina v srednjih šolah in redni študenti: Projekcija za obdobje 2001-2015

Leto	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Generacija 16-19 let (v tisoč)	109.3	106.2	104.0	102.7	100.8	98.2	95.0	90.5	86.3	83.2	80.6	78.6	77.4	76.5	76.0
<i>od tega: mladina v sr.šolah (v %)</i>	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0	95.0
Mladina v sr.šolah v % od uspešnih	126.6	124.7	122.4	120.2	118.3	116.5	114.5	112.7	111.4	110.7	110.6	110.6			
- nižje poklicne šole	123.2	120.4	117.6	114.9	112.3	109.7	107.2	104.7	102.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
- srednje poklicne šole	132.3	129.6	127.0	124.4	121.9	119.4	117.0	114.6	112.3	110.0	110.0	110.0	110.0		
- druge srednje šole	124.9	123.3	121.2	119.3	117.6	115.9	114.2	112.5	111.5	111.2	111.1	111.0			
Mladina v srednjih šolah (v tisoč)	103.8	100.9	98.8	97.6	95.8	93.3	90.2	86.0	81.9	79.1	76.6	74.7	73.6	72.7	72.2
<i>od tega v %: - nižje poklicne šole</i>	2.5	2.5	2.4	2.4	2.3	2.2	2.1	2.1	2.1	2.0	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
- srednje poklicne šole	24.9	23.9	22.8	21.7	20.8	19.7	18.5	17.8	17.3	17.0	17.1	17.2	17.2	17.2	17.3
- druge srednje šole	72.6	73.6	74.7	75.9	76.9	78.1	79.3	80.1	80.6	81.0	80.8	80.7	80.8	80.7	80.6
Redni študenti na 100 uspešnih	114.2	114.7	114.0	114.0	113.8	113.5	113.2	112.8	112.4	112.0					
- na višjih strokovnih šolah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			
- na univerzah in visokih šolah	114.9	115.6	115.0	115.0	115.0	115.0	115.0	115.0	115.0	115.0					
Redni študenti (v tisoč)	48.0	50.0	50.3	50.7	50.6	50.7	51.1	51.0	51.1	51.9	52.2	51.8	52.0	52.5	52.5
- na višjih strokovnih šolah	2.0	2.4	2.8	2.8	3.5	4.3	5.4	6.6	7.9	9.4	10.3	10.5	10.3	10.1	10.1
- na univerzah in visokih šolah	46.0	47.6	47.5	47.9	47.1	46.4	45.7	44.4	43.2	42.6	42.0	41.3	41.7	42.4	42.4

Vir: avtorjeva projekcija (glej poglavje 2.2).

Tabela 5a: Odlivi mladine iz rednega šolanja: ocena za obdobje 1990-1999

Leto	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Povprečje 1990-1999
Skupaj (v tisoč)	25.6	25.2	29.1	26.5	26.9	25.7	25.6	25.4	25.1	22.7	25.8
- brez končane osnovne šole	1.2	1.7	1.9	1.0	1.9	1.4	0.9	0.7	1.3	1.2	1.3
- po končani osnovni šoli	5.9	5.2	5.5	5.4	5.2	6.1	4.9	6.5	6.0	1.4	5.2
- s končano srednjo izobrazbo	13.9	14.1	17.1	15.5	15.1	13.1	14.0	12.4	12.0	13.5	14.1
- s konč. nižjim poklicnim programom	1.7	1.7	1.7	1.8	1.4	1.9	2.2	2.5	1.3	1.2	1.7
- s končano srednjo poklicno šolo	5.9	7.4	7.7	7.4	6.5	6.0	6.2	5.5	4.9	4.5	6.2
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	6.3	5.0	7.7	6.3	7.2	5.2	5.6	4.4	5.8	7.8	6.1
- s končano višjo ali visoko izobrazbo	4.5	4.3	4.6	4.7	4.7	5.1	5.8	5.9	5.8	6.6	5.2
- z diplomo višje stopnje	2.3	2.1	2.3	2.1	1.7	1.8	1.9	1.8	1.5	1.4	1.9
- z diplomo visoke stopnje	2.3	2.1	2.3	2.6	3.0	3.3	3.9	4.1	4.3	5.2	3.3
Število let šolanja	10.9	10.8	10.9	11.1	11.0	10.9	11.3	11.1	11.2	12.2	11.1
Sestava (v %)	100.0										
- brez končane osnovne šole	4.8	6.8	6.4	3.6	7.2	5.4	3.7	2.7	5.3	5.3	5.1
- po končani osnovni šoli	23.1	20.4	18.9	20.2	19.4	23.8	19.2	25.6	23.9	6.0	20.2
- s končano srednjo izobrazbo	54.4	55.8	58.8	58.5	55.9	51.2	54.5	48.6	47.8	59.5	54.5
- s končanim nižjim poklicnim programom	6.6	6.7	5.8	6.6	5.1	7.6	8.5	9.7	5.1	5.1	6.7
- s končano srednjo poklicno šolo	23.0	29.4	26.4	28.0	24.1	23.4	24.2	21.8	19.5	19.9	24.1
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	24.8	19.8	26.6	23.8	26.7	20.2	21.8	17.1	23.3	34.5	23.8
- s končano višjo ali visoko izobrazbo	17.7	16.9	15.9	17.7	17.5	19.7	22.6	23.0	23.0	29.1	20.1
- z diplomo višje stopnje	8.8	8.4	7.9	7.8	6.3	7.0	7.4	7.1	6.0	6.2	7.3
- z diplomo visoke stopnje	8.9	8.5	8.0	9.9	11.2	12.7	15.2	15.9	17.0	22.9	12.8

Vir: avtorjeve ocene (glej poglavje 2.2) na osnovi podatkov SURS.

Tabela 5b: Odlivi mladine iz rednega šolanja: projekcija za obdobje 2001-2014

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Skupaj	26.7	26.4	27.3	26.3	26.2	25.4	24.8	25.3	24.1	21.9	21.7	21.3	19.9	19.4	19.5
- brez končane osnovne šole	1.1	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
- po končani osnovni šoli	4.1	4.5	4.3	3.8	3.4	3.0	2.7	2.7	2.2	1.7	1.5	1.3	1.2	1.3	1.2
- s končano srednjo izobrazbo	14.8	13.2	14.4	12.8	12.8	12.1	11.7	12.4	11.4	9.5	9.3	8.8	7.2	6.6	6.8
- s končanim nižjim poklicnim programom	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
- s končano srednjo poklicno šolo	6.2	5.7	5.3	5.0	4.7	4.5	4.3	4.0	3.6	3.3	3.0	2.8	2.8	2.7	2.6
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	7.6	6.4	8.0	6.7	7.1	6.6	6.5	7.5	6.9	5.3	5.6	5.2	3.7	3.1	3.4
- s končano višjo ali visoko izobrazbo	6.6	7.6	7.4	8.6	9.0	9.3	9.4	9.4	9.6	9.9	10.1	10.4	10.7	10.7	10.6
- z diplomo višje stopnje	0.9	0.8	0.6	0.7	1.3	0.8	1.0	1.2	1.4	1.8	2.2	2.6	3.1	3.7	3.5
- z diplomo visoke stopnje	5.7	6.8	6.8	8.0	7.8	8.5	8.5	8.2	8.2	8.2	7.9	7.8	7.7	7.0	7.1
Število let šolanja	11.8	11.9	11.9	12.2	12.3	12.5	12.6	12.6	12.8	13.0	13.1	13.1	13.2	13.2	13.2
Sestava (v %)	100.0														
- brez končane osnovne šole	4.2	4.1	4.0	4.1	3.9	3.9	3.8	3.5	3.5	3.8	3.6	3.6	3.8	3.9	3.9
- po končani osnovni šoli	15.4	17.0	15.9	14.5	12.8	11.8	11.1	10.6	9.2	7.6	6.8	6.2	6.0	6.5	6.4
- s končano srednjo izobrazbo	55.6	50.0	53.0	48.5	48.9	47.7	47.2	48.9	47.5	43.2	42.9	41.3	36.3	34.2	35.1
- s končanim nižjim poklicnim programom	4.1	4.1	3.9	3.9	3.9	4.0	3.9	3.6	3.7	3.8	3.7	3.7	3.9	3.9	3.9
- s končano srednjo poklicno šolo	23.2	21.7	19.6	19.1	17.9	17.6	17.2	15.6	14.9	15.1	13.6	13.3	14.0	14.1	13.6
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	28.3	24.3	29.5	25.5	27.1	26.1	26.1	29.7	28.9	24.3	25.6	24.3	18.4	16.1	17.6
- s končano višjo ali visoko izobrazbo	24.8	28.8	27.2	32.8	34.4	36.7	37.9	37.0	39.8	45.4	46.7	48.9	53.9	55.4	54.6
- z diplomo višje stopnje	3.3	3.2	2.1	2.5	4.8	3.1	3.9	4.7	5.9	8.0	10.1	12.3	15.4	19.0	18.0
- z diplomo visoke stopnje	21.5	25.6	25.1	30.4	29.6	33.6	34.1	32.3	33.9	37.3	36.5	36.6	38.5	36.4	36.6

Vir: avtorjeva projekcija (glej poglavje 2.2) na osnovi podatkov SURS.

Tabela 6a: Izobraževanje odraslih in izredni študenti: podatki in ocene za obdobje 1990-1999 (v tisoč)

Leto	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Povprečje 1990-1999
ODRASLI V OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH											
- v osnovni in nižji poklicni šoli	2.2	1.9	1.6	2.1	1.8	1.9	1.5	2.5	2.6	2.6	2.1
- v % od preb.15-49 let z nedokončano OŠ, ki ni vpisano v NPS za mladino				3.2	2.7	3.2	2.8	7.6	8.5	7.7	5.1
- v srednjih poklicnih šolah	2.9	3.0	3.6	1.4	1.9	2.6	3.0	3.0	3.4	4.9	3.0
- v % od preb.15-49 let s konč.NPS				4.1	4.9	8.1	10.3	10.1	12.0	19.4	9.8
- v drugih srednjih šolah	8.3	6.4	3.7	5.6	5.5	5.6	6.4	7.6	8.2	11.2	6.8
- v % od preb.15-49 let s končano OŠ ali SPŠ, ki ni vpisano na srednjo šole za mladino				1.2	1.3	1.3	1.4	1.7	1.8	2.6	1.6
ŠTUDENTI VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL								0.3	0.9	1.5	0.9
- v % od preb. 15-49 let s 4-5 letno srednjo izobrazbo, brez rednih študentov na univerzah in visokih šolah								0.1	0.3	0.5	0.3
- od teh: izredni								0.0	0.2	0.7	0.3
Število prebivalcev	1998.1	2001.8	1995.8	1990.6	1988.9	1987.5	1991.2	1986.8	1982.6	1985.6	1990.9
VSI DODIPLOMSKI ŠTUDENTI BREZ ABSOLVENTOV	34.2	33.6	36.5	37.4	40.2	43.2	46.0	51.0	56.7	65.6	44.4
- na 1000 prebivalcev	17.1	16.8	18.3	18.8	20.2	21.8	23.1	25.7	28.6	33.0	22.3
- od teh: izredni	7.5	5.8	5.7	6.6	7.5	9.4	10.0	13.4	15.8	21.1	10.3
Izredni študenti na univerzah in visokih šolah	7.5	5.8	5.7	6.6	7.5	9.4	10.0	13.4	15.5	20.4	10.2
KONČALI ŠOLANJE - ODRASLI	3.5	3.1	2.7	2.3	2.4	2.4	2.9	3.4	4.0	4.2	3.1
- osnovno ali nižjo poklicno šolo	1.0	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	1.1	0.9	0.7	0.9
- srednjo poklicno šolo	0.9	0.8	0.7	0.5	0.6	0.5	1.2	1.3	1.7	1.2	0.9
- druge srednje šole	1.6	1.4	1.2	1.0	1.0	1.0	0.8	1.0	1.5	2.3	1.3
IZREDNI DIPLOMANTI	1.4	1.2	1.1	1.2	1.1	1.4	1.9	2.2	3.0	2.9	1.7
- višje stopnje	1.2	0.9	0.8	0.9	1.0	1.0	1.3	1.3	1.5	1.1	1.1
- visoke stopnje	0.3	0.3	0.3	0.3	0.1	0.4	0.6	0.9	1.5	1.8	0.6
Prebivalstvo v starosti 15-49 let	1035.8	1040.5	1039.0	1037.5	1039.2	1047.3	1059.5	1059.9	1056.7	1056.5	1047.2
Izobrazbena sestava po ADS v %:				100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole				6.3	6.4	5.6	4.9	3.1	2.9	3.2	4.6
- s končano osnovno šolo				28.8	27.6	26.9	27.2	26.7	25.7	24.7	26.8
- s končano nižjo poklicno izobrazbo				3.4	3.7	3.1	2.8	2.8	2.7	2.4	3.0
- s končano srednjo pokl.izobrazbo				23.8	24.0	24.7	26.2	26.2	26.6	25.8	25.3
- s končano strok.ali splošno sr.šolo				26.2	26.4	27.8	28.0	29.9	29.9	31.2	28.5
- s končano višjo izobrazbo				6.2	6.3	6.3	5.6	5.9	6.1	6.1	6.1
- s končano visoko izobrazbo				5.3	5.6	5.5	5.4	5.5	6.2	6.6	5.7

Vir: SURS in ACS; osenčena polja: avtorjeva ocena na podlagi razmerij iz leta 1994; metodologijo za izračun razmerij glej v poglavju 3.1.

Tabela 6b: Izobraževanje odraslih in izredni študenti: projekcija za obdobje 2000-2015 glede na nižjo različico ciljev 2 in 3 Nacionalnega programa izobraževanja odraslih

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ODRASLI V OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH																
- v osnovni in nižji poklicni šoli	1.6	1.8	2.1	2.5	2.8	3.3	3.7	4.1	4.6	5.0	5.5	4.8	4.2	3.6	3.0	2.6
- v % od preb.15-49 let z nedok.OŠ, ki ni vpisano v NPS za mlad.	5.4	6.4	7.7	9.3	11.1	13.4	16.1	19.3	23.1	27.8	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3
- v srednjih poklicnih šolah	3.6	3.6	3.7	3.7	3.7	3.7	3.8	3.8	3.8	3.7	3.7	3.5	3.3	3.0	2.8	2.6
- v % od preb.15-49 let s končano NPS	14.4	15.2	16.1	17.0	18.0	19.0	20.0	21.2	22.4	23.7	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
- v drugih srednjih šolah	7.8	10.0	12.7	16.3	20.6	26.1	32.8	41.1	51.1	63.2	77.0	71.0	64.5	58.1	52.0	46.3
- v % od preb.15-49l. s konč.OŠ ali SPŠ, ki ni vpis. na sr.š. za ml.	1.8	2.3	3.0	4.0	5.2	6.7	8.7	11.4	14.8	19.2	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
ŠTUDENTI VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL																
- v % od p.15-49 l.s 4-5 letno sr.iz., brez r.št.na univ. in visokih šol.	0.9	1.7	2.4	2.9	3.4	4.1	4.9	5.9	7.0	8.4	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
- od teh: izredni	1.3	2.8	4.4	5.3	6.8	7.9	9.3	10.9	13.1	16.0	19.7	19.5	19.9	20.7	21.1	21.2
Število prebivalcev	1990.3	1992.0	1987.5	1987.2	1986.8	1986.0	1984.9	1983.5	1981.6	1979.2	1976.4	1973.1	1969.2	1964.6	1959.5	1953.8
VSI DODIPLOMSKI ŠTUDENTI BREZ ABSOLVENTOV																
- na 1000 prebivalcev	34.5	36.7	36.8	36.6	36.3	36.1	35.9	35.7	35.4	35.2	36.2	36.4	36.4	37.0	37.5	37.7
- od teh: izredni	22.6	25.2	23.1	22.4	21.5	21.1	20.6	19.7	19.3	18.6	19.7	19.5	19.9	20.7	21.1	21.2
<i>Izredni študenti na univerzah in visokih šolah</i>	21.4	22.4	18.7	17.1	14.7	13.2	11.3	8.8	6.2	2.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
KONČALI ŠOLANJE - ODRASLI																
- osnovno ali nižjo poklicno šolo	0.8	0.7	0.6	0.7	0.8	1.0	1.1	1.2	1.4	1.5	1.7	1.7	1.6	1.4	1.2	1.0
- srednjo poklicno šolo	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9
- druge srednje šole	2.3	2.4	2.5	3.2	4.1	5.2	6.6	8.3	10.4	12.9	15.9	17.6	17.7	16.1	14.5	13.0
IZREDNI DIPLOMANTI																
- višje stopnje	0.9	0.7	0.5	0.9	1.4	1.8	2.2	2.7	3.1	3.7	4.4	5.4	6.1	6.6	6.7	6.9
- visoke stopnje	1.7	2.0	2.5	2.9	3.3	3.5	3.3	3.0	2.7	2.3	2.0	1.6	1.2	0.7	0.4	0.1
Prebivalstvo v starosti 15-49 let	1056.6	1046.7	1040.0	1032.5	1024.0	1014.1	1003.3	992.0	980.9	970.1	958.9	946.9	934.7	922.9	911.3	899.3
<i>Izobrazbena sestava v %:</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>						
- brez končane osnovne šole	2.8	2.7	2.7	2.6	2.5	2.4	2.3	2.2	2.0	1.9	1.7	1.5	1.3	1.2	1.0	0.9
- s končano osnovno šolo	24.7	24.3	23.8	23.4	22.9	22.4	21.7	20.9	19.9	18.9	17.8	16.5	15.2	14.0	12.9	11.8
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	1.9	1.9	1.8	1.7	1.6	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	26.3	26.2	26.1	25.9	25.7	25.4	25.1	24.7	24.1	23.5	22.6	21.6	20.4	19.1	17.9	16.8
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	31.3	31.5	31.7	31.9	31.9	32.1	32.2	32.5	33.1	33.8	34.7	35.9	37.0	38.0	38.9	39.5
- s končano višjo izobrazbo	5.8	5.7	5.6	5.4	5.3	5.2	5.2	5.2	5.3	5.5	5.8	6.3	7.0	7.8	8.8	9.8
- s končano visoko izobrazbo	6.7	7.3	8.0	8.7	9.7	10.6	11.7	12.8	13.8	14.8	15.8	16.8	17.7	18.5	19.3	20.0

Vir: Avtorjeva projekcija (glej poglavje 3.1) na osnovi podatkov SURS in ciljev NPIO.

Tabela 6c: Izobraževanje odraslih in izredni študenti: projekcija za obdobje 2000-2015 glede na višjo različico ciljev 2 in 3 Nacionalnega programa izobraževanja odraslih

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ODRASLI V OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH																
- v osnovni in nižji poklicni šoli	1.6	1.9	2.3	2.8	3.3	4.0	4.6	5.3	6.1	6.7	7.3	6.0	4.8	3.7	2.8	2.2
- v % od preb.15-49 let z nedok.OŠ, ki ni vpisano v NPSŠ za mlad.	5.4	6.7	8.4	10.5	13.1	16.4	20.5	25.6	32.0	40.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0
- v srednjih poklicnih šolah	3.6	3.7	3.9	4.0	4.1	4.3	4.4	4.5	4.6	4.6	4.6	4.2	3.9	3.5	3.2	2.9
- v % od preb.15-49 let s končano NPSŠ	14.4	15.7	17.0	18.5	20.1	21.9	23.8	25.9	28.2	30.6	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3
- v drugih srednjih šolah	7.8	10.2	13.5	17.7	23.1	30.1	38.9	50.0	63.9	80.8	100.4	91.1	81.1	71.0	61.7	53.1
- v % od preb.15-49l. s konč.OŠ ali SPŠ, ki ni vpis. na sr.š. za ml.	1.8	2.4	3.2	4.3	5.8	7.7	10.4	13.9	18.6	24.9	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3
ŠTUDENTI VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL																
- v % od p.15-49 l.s 4-5 letno sr.iz., brez r.št.na univ. in visokih šol.	0.9	1.7	2.4	2.9	3.4	4.1	4.9	5.9	7.0	8.4	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
- od teh: izredni	1.3	2.8	4.4	5.3	6.8	8.0	9.3	11.0	13.4	16.5	20.6	20.9	21.8	23.0	23.8	24.2
Število prebivalcev	1990.3	1992.0	1987.5	1987.2	1986.8	1986.0	1984.9	1983.5	1981.6	1979.2	1976.4	1973.1	1969.2	1964.6	1959.5	1953.8
VSI DODIPLOMSKI ŠTUDENTI BREZ ABSOLVENTOV																
- na 1000 prebivalcev	34.5	36.7	36.8	36.6	36.3	36.1	35.9	35.7	35.4	35.2	36.7	37.1	37.4	38.2	38.9	39.2
- od teh: izredni	22.6	25.2	23.1	22.4	21.5	21.1	20.6	19.7	19.3	18.6	20.6	20.9	21.8	23.0	23.8	24.2
Izredni študenti na univerzah in visokih šolah	21.4	22.4	18.7	17.1	14.7	13.1	11.2	8.6	5.9	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
KONČALI ŠOLANJE - ODRASLI																
- osnovno ali nižjo poklicno šolo	0.8	0.7	0.6	0.8	0.9	1.1	1.3	1.5	1.8	2.0	2.2	2.2	2.0	1.6	1.3	1.0
- srednjo poklicno šolo	1.3	1.4	1.2	1.3	1.3	1.4	1.4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1
- druge srednje šole	2.3	2.4	2.6	3.5	4.5	5.9	7.7	9.9	12.7	16.2	20.4	22.7	22.7	20.3	17.8	15.5
IZREDNI DIPLOMANTI																
- višje stopnje	0.9	0.7	0.5	0.9	1.4	1.8	2.2	2.7	3.1	3.7	4.5	5.6	6.4	7.0	7.3	7.6
- visoke stopnje	1.7	2.0	2.5	2.9	3.3	3.5	3.3	3.0	2.6	2.3	2.0	1.6	1.2	0.7	0.3	0.1
Prebivalstvo v starosti 15-49 let	1056.6	1046.7	1040.0	1032.5	1024.0	1014.1	1003.3	992.0	980.9	970.1	958.9	946.9	934.7	922.9	911.3	899.3
Izobrazbena sestava v %:	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	2.8	2.7	2.7	2.6	2.5	2.4	2.3	2.1	1.9	1.7	1.5	1.3	1.0	0.8	0.6	0.5
- s končano osnovno šolo	24.7	24.3	23.8	23.4	22.9	22.3	21.7	20.8	19.8	18.7	17.5	16.1	14.6	13.2	11.8	10.6
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1.1	1.0
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	26.3	26.2	26.1	25.9	25.7	25.4	25.0	24.6	24.0	23.2	22.2	20.9	19.4	17.9	16.5	15.1
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	31.3	31.5	31.7	31.9	32.0	32.1	32.4	32.8	33.5	34.5	35.7	37.3	39.0	40.6	41.8	42.8
- s končano višjo izobrazbo	5.8	5.7	5.6	5.4	5.3	5.2	5.2	5.2	5.3	5.5	5.9	6.3	7.0	7.9	8.9	10.0
- s končano visoko izobrazbo	6.7	7.3	8.0	8.7	9.7	10.6	11.7	12.8	13.8	14.8	15.8	16.8	17.7	18.5	19.3	20.0

Vir: Avtorjeva projekcija (glej poglavje 3.1) na osnovi podatkov SURS in ciljev NPIO.

Tabela 7: Ocena presežnih prilivov iz izobraževanja v obdobju 1993-1999

Leto	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Skupaj 1993-1999
Delovno aktivno prebivalstvo	767.8	752.5	749.7	744.3	743.4	745.2	758.5	767.8	753.6
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	<i>100.0</i>								
- brez končane osnovne šole	4.6	4.5	4.8	4.0	3.0	2.8	2.7	2.5	3.6
- s končano osnovno šolo	21.7	21.2	20.1	19.5	21.4	19.8	18.1	17.6	19.9
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	3.9	4.2	3.4	3.0	3.1	3.0	2.6	2.4	3.2
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	26.6	26.8	27.9	30.1	29.4	29.5	29.0	27.0	28.3
- s končano strok.ali splošno sr.šolo	27.2	27.1	28.3	28.9	28.1	28.7	30.7	33.2	29.1
- s končano višjo izobrazbo	8.0	8.1	8.2	7.4	7.4	7.8	7.9	7.6	7.8
- s končano visoko izobrazbo	7.9	8.1	7.4	7.2	7.6	8.4	9.0	9.7	8.2
Povprečno število let šolanja	10.9	11.0	11.0	11.0	11.0	11.1	11.3	11.4	11.1
Potrebne zaposlitve (neto)	0.0	8.4	5.9	10.3	12.9	24.5	20.7		82.7
- brez končane osnovne šole	-1.3	2.5	-5.6	-7.1	-1.1	0.3	-0.9		-13.1
- s končano osnovno šolo	-4.0	-6.4	-3.2	16.5	-9.7	-8.0	0.5		-14.4
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	2.4	-6.0	-3.1	1.3	-0.3	-2.3	-0.8		-8.7
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	1.5	10.7	17.9	-2.3	4.9	3.2	-9.6		26.3
- s končano strok.ali splošno sr.šolo	-0.4	11.4	6.0	-2.9	8.1	21.8	25.3		69.4
- s končano višjo izobrazbo	0.4	1.1	-5.2	0.8	3.8	2.9	-0.7		3.0
- s končano visoko izobrazbo	1.4	-4.9	-0.9	4.1	7.1	6.5	6.9		20.2
Presežni prilivi iz izobraževanja	27.9	19.9	21.3	17.2	14.8	3.5	4.9		109.4
- brez končane osnovne šole	1.8	-1.1	6.5	7.5	1.1	0.5	1.7		18.0
- s končano osnovno šolo	9.6	11.9	9.5	-11.4	16.6	14.3	0.8		51.4
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	-0.7	7.3	4.9	0.5	2.4	2.7	1.3		18.5
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	6.2	-3.9	-11.7	9.5	1.7	2.9	14.7		19.4
- s končano strok.ali splošno sr.šolo	7.0	-3.9	-0.5	8.4	-3.8	-15.8	-16.4		-25.1
- s končano višjo izobrazbo	2.5	1.6	7.8	2.3	-0.9	-0.4	2.7		15.5
- s končano visoko izobrazbo	1.6	8.0	4.6	0.4	-2.2	-0.7	0.1		11.8

Vir: SURS (ADS); avtorjeva ocena (glej poglavje 3.3).

Tabela 8: Ocena presežnih prilivov iz izobraževanja v obdobju 2000-2010 ob spontanem razvoju izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Skupaj 2000-2010
Delovno aktivno prebivalstvo	767.8	775.4	783.2	791.0	798.9	806.9	815.0	823.1	831.4	839.7	848.1	856.6	807.3
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	2.5	2.4	2.2	2.0	1.8	1.6	1.4	1.3	1.2	1.1	1.0	1.0	1.7
- s končano osnovno šolo	17.6	17.9	17.1	16.4	15.7	15.1	14.4	13.8	13.2	12.7	12.2	11.6	15.1
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	2.4	2.4	2.2	2.1	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1.8
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	27.0	27.2	27.9	28.6	29.3	29.9	30.4	30.8	31.2	31.6	31.9	32.0	29.6
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	33.2	32.9	33.2	33.6	33.9	34.2	34.6	34.9	35.2	35.6	35.9	36.3	34.3
- s končano višjo izobrazbo	7.6	7.0	7.0	7.0	7.1	7.1	7.1	7.1	7.1	7.2	7.2	7.2	7.1
- s končano visoko izobrazbo	9.7	10.2	10.3	10.3	10.4	10.4	10.5	10.6	10.6	10.7	10.8	10.8	10.4
Povprečno število let šolanja	11.4	11.4	11.4	11.4	11.5	11.5	11.6	11.6	11.6	11.7	11.7	11.7	11.5
Potrebne zaposlitve (neto)	19.2	19.4	19.6	19.8	20.0	20.2	20.4	20.6	20.8	21.0	21.2		222.0
- brez končane osnovne šole	-0.2	-1.2	-1.1	-0.9	-0.8	-0.7	-0.6	-0.5	-0.4	-0.3	0.6		-6.0
- s končano osnovno šolo	6.0	-2.2	-2.0	-1.8	-1.7	-1.5	-1.4	-1.2	-1.1	-0.9	-0.8		-8.5
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	0.7	-0.9	-0.8	-0.8	-0.7	-0.6	-0.5	-0.4	-0.4	-0.3	-0.3		-5.0
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	6.8	11.5	11.1	10.7	10.3	10.0	9.7	9.4	9.1	8.8	7.7		105.1
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	3.5	8.4	8.5	8.7	8.8	9.0	9.1	9.3	9.4	9.6	9.7		93.9
- s končano višjo izobrazbo	-3.2	1.6	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8		13.7
- s končano visoko izobrazbo	5.5	2.2	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	2.4	2.4	2.4	2.5		28.8
Presežni prilivi iz izobraževanja	10.2	9.9	10.6	10.1	10.6	10.3	10.2	11.4	10.8	9.6	10.6		114.4
- brez končane osnovne šole	0.8	1.9	1.8	1.6	1.3	1.1	0.9	0.6	0.4	0.2	-0.8		9.8
- s končano osnovno šolo	-1.9	6.6	6.2	5.3	4.6	3.9	3.2	2.7	1.6	0.4	-0.5		32.0
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	-0.3	1.3	1.2	1.1	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5		8.9
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	0.0	-5.2	-5.3	-5.5	-5.7	-6.0	-6.3	-6.9	-7.7	-8.5	-8.9		-65.9
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	5.3	-0.6	1.0	-0.2	0.6	0.8	1.7	4.1	5.3	5.8	8.5		32.3
- s končano višjo izobrazbo	4.4	-0.7	-1.3	-0.9	0.0	-0.1	0.5	1.2	2.0	3.0	4.3		12.4
- s končano visoko izobrazbo	1.9	6.6	7.1	8.7	8.8	9.7	9.4	8.9	8.4	8.1	7.4		84.9

Vir: Avtorjeva ocena.

Tabela 9: Ocena presežnih prilivov iz izobraževanja v obdobju 2000-2010 ob zahtevnejšem razvoju izobrazbene sestave delovno aktivnega prebivalstva

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Skupaj 2000-2010
Delovno aktivno prebivalstvo	767.8	775.4	783.2	791.0	798.9	806.9	815.0	823.1	831.4	839.7	848.1	856.6	807.3
Izobrazbena sestava (v %):	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	2.5	2.4	2.2	2.0	1.8	1.6	1.4	1.3	1.2	1.1	1.0	1.0	1.7
- s končano osnovno šolo	17.6	17.9	16.8	15.7	14.7	13.8	12.9	12.1	11.3	10.6	10.0	9.3	13.9
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	2.4	2.4	2.2	2.0	1.8	1.7	1.5	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9	1.7
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	27.0	27.2	27.3	27.3	27.2	26.9	26.4	25.8	25.0	24.1	23.0	21.8	26.1
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	33.2	32.9	33.6	34.4	35.1	35.9	36.7	37.5	38.3	39.2	40.0	40.9	36.1
- s končano višjo izobrazbo	7.6	7.0	7.1	7.1	7.2	7.2	7.3	7.3	7.4	7.5	7.5	7.6	7.3
- s končano visoko izobrazbo	9.7	10.2	10.8	11.5	12.2	13.0	13.7	14.6	15.5	16.4	17.5	18.5	13.2
Povprečno število let šolanja	11.4	11.4	11.5	11.5	11.6	11.7	11.8	11.9	12.0	12.1	12.2	12.3	11.7
Potrebne zaposlitve (neto)	19.2	19.4	19.6	19.8	20.0	20.2	20.4	20.6	20.8	21.0	21.2		222.0
- brez končane osnovne šole	-0.2	-1.2	-1.1	-0.9	-0.8	-0.7	-0.6	-0.5	-0.4	-0.3	0.6		-6.0
- s končano osnovno šolo	6.0	-5.1	-4.7	-4.3	-3.9	-3.5	-3.2	-2.9	-2.5	-2.2	-2.0		-28.3
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	0.7	-1.1	-1.0	-0.9	-0.8	-0.7	-0.6	-0.5	-0.4	-0.4	-0.3		-6.0
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	6.8	6.8	5.5	4.3	3.0	1.8	0.5	-0.7	-2.0	-3.4	-5.5		17.1
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	3.5	11.5	11.8	12.1	12.5	12.8	13.1	13.5	13.8	14.2	14.6		133.4
- s končano višjo izobrazbo	-3.2	1.9	1.9	1.9	2.0	2.0	2.0	2.1	2.1	2.1	2.1		16.9
- s končano visoko izobrazbo	5.5	6.6	7.1	7.5	8.0	8.5	9.1	9.7	10.3	11.0	11.7		94.9
Presežni prilivi iz izobraževanja	10.2	9.9	10.6	10.1	10.6	10.3	10.2	11.4	10.8	9.6	10.6		114.4
- brez končane osnovne šole	0.8	1.9	1.8	1.6	1.3	1.1	0.9	0.6	0.4	0.2	-0.8		9.8
- s končano osnovno šolo	-1.9	9.5	8.8	7.8	6.8	5.9	5.0	4.3	3.1	1.8	0.7		51.9
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	-0.3	1.5	1.4	1.3	1.2	1.1	1.0	0.8	0.7	0.7	0.6		9.9
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	0.0	-0.5	0.2	0.9	1.6	2.2	2.9	3.2	3.5	3.6	4.3		22.1
- s končano strokovno ali splošno srednjo šolo	5.3	-3.7	-2.3	-3.6	-3.0	-3.1	-2.4	-0.1	0.9	1.2	3.7		-7.2
- s končano višjo izobrazbo	4.4	-1.0	-1.6	-1.2	-0.3	-0.4	0.2	0.9	1.7	2.6	3.9		9.2
- s končano visoko izobrazbo	1.9	2.1	2.2	3.4	3.1	3.5	2.7	1.6	0.5	-0.4	-1.8		18.9

Vir: Avtorjeva ocena.

Tabela 10: Ocena izobrazbene sestave prebivalstva v obdobju 1991-2000

Leto	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Povprečje 1993-2000
PREBIVAL., staro 15 let in več	1595.2	1600.9	1606.1	1615.2	1621.9	1636.6	1644.1	1649.6	1660.3	1673.3	1638.4
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	17.5	17.0	16.6	16.1	15.6	15.2	14.7	14.1	13.7	13.4	14.9
- s končano osnovno šolo	30.0	29.8	29.5	29.2	28.9	28.7	28.4	28.1	27.7	27.3	28.5
- s končano poklicno izobrazbo	19.2	19.5	19.7	20.0	20.3	20.5	20.9	21.2	21.3	21.4	20.7
- s konč. strok.ali splošno sr. š.	24.2	24.5	24.8	25.0	25.3	25.4	25.5	25.7	26.0	26.3	25.5
- s končano višjo izobrazbo	4.6	4.8	4.9	5.0	5.1	5.2	5.4	5.5	5.5	5.6	5.3
- s končano visoko izobrazbo	4.3	4.4	4.5	4.7	4.8	5.0	5.2	5.4	5.7	6.1	5.2
Demografski odliv	24.9	25.1	20.8	23.9	15.6	22.3	23.4	16.6	13.7		
PREBIVAL., staro 15-24 let	293.1	290.9	290.3	292.2	295.3	297.9	297.6	294.6	293.0	291.1	294.0
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	4.9	4.9	4.9	4.6	4.6	4.4	4.0	3.5	3.2	3.0	4.0
- s končano osnovno šolo	47.5	48.3	48.7	48.8	48.7	49.0	49.1	49.5	49.0	48.1	48.9
- s končano poklicno izobrazbo	3.1	5.4	7.8	10.4	12.6	12.8	13.4	14.1	13.9	13.4	12.3
- s konč. strok.ali splošno sr.š.	42.4	39.1	35.9	33.2	30.8	30.3	29.5	28.6	29.2	30.5	31.0
- s končano višjo izobrazbo	1.7	1.9	2.2	2.4	2.5	2.7	2.9	3.0	3.1	3.2	2.7
- s končano visoko izobrazbo	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1.1	1.3	1.5	1.9	1.1
Demografski odliv	32.7	31.0	28.0	27.6	27.6	30.2	31.8	28.9	28.7	0.0	
PREBIVAL., staro 25 let in več	1302.1	1309.9	1315.8	1323.0	1326.7	1338.7	1346.6	1354.9	1367.2	1382.3	1344.4
Izobr. sestava po oceni (v %):	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	20.4	19.7	19.1	18.6	18.0	17.6	17.0	16.5	16.0	15.6	17.3
- s končano osnovno šolo	26.1	25.7	25.2	24.9	24.5	24.2	23.8	23.4	23.1	22.9	24.0
- s končano poklicno izobrazbo	22.8	22.6	22.4	22.2	22.0	22.3	22.5	22.7	22.9	23.1	22.5
- s konč. strok.ali splošno sr. š.	20.1	21.3	22.3	23.2	24.0	24.3	24.6	25.1	25.3	25.4	24.3
- s končano višjo izobrazbo	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	5.8	5.9	6.0	6.1	6.1	5.8
- s končano visoko izobrazbo	5.2	5.3	5.4	5.6	5.7	5.9	6.1	6.3	6.6	7.0	6.1
Povprečno število let šolanja	9.5	9.6	9.7	9.7	9.8	9.9	9.9	10.0	10.0	10.1	9.9
Izobr. sestava po ADS (v %):			100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole			9.7	8.1	9.5	7.9	6.6	6.3	6.6	6.8	7.7
- s končano osnovno šolo			30.6	30.7	28.4	28.9	29.6	28.0	26.5	24.6	28.4
- s končano poklicno izobrazbo			25.5	26.4	26.5	27.6	27.8	27.9	27.6	28.0	27.2
- s konč. strok.ali splošno sr.š.			21.6	21.8	22.8	23.7	23.4	24.2	25.5	26.2	23.6
- s končano višjo izobrazbo			6.5	6.6	6.6	6.1	6.4	6.9	6.8	6.6	6.6
- s končano visoko izobrazbo			6.2	6.4	6.1	5.8	6.1	6.8	7.1	7.8	6.5
Povprečno število let šolanja			10.2	10.3	10.3	10.4	10.4	10.5	10.6	10.7	10.4
Razlika Ocena - ADS (v %)			0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
- brez končane osnovne šole			9.4	10.5	8.5	9.7	10.4	10.1	9.3	8.8	9.6
- s končano osnovno šolo			-5.4	-5.8	-4.0	-4.7	-5.8	-4.5	-3.3	-1.7	-4.4
- s končano poklicno izobrazbo			-3.1	-4.3	-4.5	-5.3	-5.3	-5.1	-4.6	-4.9	-4.6
- s konč. strok.ali splošno sr.š.			0.8	1.4	1.2	0.6	1.2	0.9	-0.2	-0.8	0.6
- s končano višjo izobrazbo			-1.0	-1.0	-0.9	-0.3	-0.5	-0.9	-0.7	-0.5	-0.7
- s končano visoko izobrazbo			-0.7	-0.9	-0.4	0.0	0.0	-0.5	-0.5	-0.9	-0.5
Povprečno število let šolanja			-0.5	-0.6	-0.5	-0.5	-0.5	-0.6	-0.6	-0.6	-0.5

Vir: Avtorjeva ocena na osnovi podatkov SURS.

Tabela 11: Projekcija izobrazbene sestave prebivalstva za obdobje 2000-2015

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PREBIVALSTVO, staro 15 let in več	1673.3	1673.9	1680.3	1686.8	1692.1	1695.8	1698.5	1699.9	1700.3	1700.2	1699.4	1697.9	1695.9	1693.6	1691.1	1688.3
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	6.2	6.1	6.0	6.0	5.9	5.8	5.7	5.6	5.5	5.3	5.2	5.1	5.0	4.8	4.7	4.6
- s končano osnovno šolo	27.6	27.2	26.8	26.5	26.1	25.6	25.1	24.4	23.6	22.7	21.7	20.5	19.2	18.0	16.8	15.8
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	3.2	3.1	3.0	3.0	2.9	2.9	2.8	2.8	2.7	2.7	2.6	2.6	2.5	2.5	2.4	2.4
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	23.6	23.6	23.6	23.6	23.6	23.5	23.5	23.5	23.4	23.4	23.3	23.2	23.2	23.1	23.1	23.0
- s končano strokovno ali splošno sr. šolo	27.3	27.5	27.7	27.9	27.9	28.0	28.2	28.4	28.8	29.2	29.7	30.4	31.1	31.6	32.1	32.5
- s končano višjo izobrazbo	5.6	5.5	5.5	5.4	5.3	5.3	5.3	5.3	5.4	5.5	5.7	5.9	6.3	6.7	7.3	7.8
- s končano visoko izobrazbo	6.5	6.9	7.3	7.8	8.3	8.9	9.5	10.1	10.7	11.2	11.8	12.3	12.7	13.2	13.6	13.9
Demografski odliv	25.9	19.2	18.9	20.2	20.7	20.2	20.7	20.7	20.2	20.7	21.0	21.0	21.2	21.5	21.8	
PREBIVALSTVO, staro 15-24 let	291.1	285.4	280.6	275.9	270.0	262.7	255.2	247.5	240.0	233.2	226.5	220.0	213.6	207.1	201.8	197.9
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	3.7	3.6	3.5	3.4	3.4	3.3	3.1	3.0	2.8	2.6	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7
- s končano osnovno šolo	41.9	39.0	36.5	34.3	32.3	30.2	28.1	25.8	23.3	21.0	19.1	17.3	16.0	14.9	14.0	13.4
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	1.7	1.9	2.1	2.3	2.5	2.6	2.8	2.9	3.1	3.2	3.3	3.3	3.4	3.5	3.5	3.6
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	18.8	19.0	19.0	19.0	18.9	18.8	18.7	18.6	18.5	18.3	18.0	17.7	17.4	17.1	16.8	16.5
- s končano strok. ali splošno srednjo šolo	32.9	34.8	36.6	38.3	39.7	41.2	42.8	44.6	46.6	48.5	50.0	51.4	52.2	52.5	52.5	52.4
- s končano višjo izobrazbo	0.8	0.9	1.1	1.2	1.2	1.5	1.6	1.8	2.0	2.3	2.7	3.3	4.0	4.8	5.8	6.7
- s končano visoko izobrazbo	0.4	0.7	1.1	1.5	2.0	2.4	2.8	3.3	3.7	4.0	4.4	4.7	5.1	5.3	5.5	5.7
PREBIVALSTVO, staro 25 let in več	1382.3	1388.6	1399.8	1410.9	1422.1	1433.1	1443.3	1452.4	1460.2	1467.0	1472.9	1477.9	1482.4	1486.6	1489.3	1490.4
<i>Izobrazbena sestava (v %):</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- brez končane osnovne šole	6.8	6.6	6.5	6.4	6.3	6.2	6.1	6.0	5.9	5.8	5.6	5.5	5.4	5.2	5.1	5.0
- s končano osnovno šolo	24.6	24.8	24.9	24.9	24.9	24.8	24.5	24.1	23.6	22.9	22.1	20.9	19.7	18.4	17.2	16.1
- s končano nižjo poklicno izobrazbo	3.5	3.3	3.2	3.1	3.0	2.9	2.8	2.8	2.7	2.6	2.5	2.5	2.4	2.4	2.3	2.3
- s končano srednjo poklicno izobrazbo	24.6	24.5	24.5	24.5	24.4	24.4	24.3	24.3	24.2	24.2	24.1	24.1	24.0	24.0	23.9	23.9
- s končano strok. ali splošno srednjo šolo	26.2	26.0	25.9	25.8	25.7	25.6	25.6	25.6	25.8	26.1	26.6	27.3	28.0	28.7	29.3	29.8
- s končano višjo izobrazbo	6.6	6.5	6.4	6.2	6.1	6.0	5.9	5.9	5.9	6.0	6.1	6.3	6.6	7.0	7.5	8.0
- s končano visoko izobrazbo	7.8	8.2	8.6	9.0	9.5	10.1	10.7	11.3	11.8	12.4	12.9	13.4	13.9	14.3	14.6	15.0
Povprečno število let šolanja	10.7	10.7	10.7	10.8	10.8	10.8	10.9	10.9	11.0	11.0	11.1	11.2	11.3	11.4	11.4	11.5

Vir: Avtorjeva projekcija na osnovi podatkov SURS (ADS 2000).

Do sedaj izšlo v okviru zbirke delovni zvezki:

Letnik I, leto 1992

- št.1. Razvojno planiranje na ravni Republike Slovenije. Uredil mag. Matej More, Ljubljana, maj 1992, 59. strani
- št.2. Ocena gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije v letih 1991 in 1992 (majska analiza) z dokumentacijo, vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1992
- št.3. Slovenia in 1991 - 1992. Report on economic developments. Ljubljana, June 1992, 55 strani; (with statistical annex)
- št.4. Radej Bojan: Vrste ekonomskih inštrumentov varstva okolja in njihova uporaba. Naravni viri kot razvojni dejavnik - interdisciplinarni raziskovalni projekt trajnega razvoja. Zavod Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana, maj 1992, 122 strani
- št.5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih dejavnostih gospodarstva na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb za prvo polletje 1992. Pripravila: Stane Vencelj in Jana Jevševar, 15. september 1992, 30 strani
- št.6. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v Sloveniji v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih družbenih dejavnostih na osnovi podatkov SDK iz zaključnih računov in periodičnih obračunov zavodov za prvo polletje 1992 in za leto 1991. Pripravila Jasna Kondža, Ljubljana, 7. oktober 1992
- št.7. Finančni rezultati poslovanja javnih podjetij gospodarstva Slovenije v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih dejavnostih gospodarstva na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb za prvo polletje 1992. Pripravila Jana Jevševar, oktober 1992, 36 strani
- št.8. Selected indicators from the income statement and balance sheet by sector and by origin of capital of the Slovenian economy in January - June 1991 and 1992
- št.9. Gospodarska gibanja v letu 1992 in kratkoročne perspektive gospodarstva Slovenije v letu 1993 (Jesenska analiza), vodja projekta mag. Andrej Hartman, oktober 1992, Ljubljana
- št.10. Slovenia - Economic Developments in 1992 nad the Outlook for 1993, October 1992
- št.11. Panožne prognoze na podlagi ocenjevanja perspektivne sposobnosti industrijskih podjetij za obdobje 1992 - 1995, vodja projekta dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, november 1992

Letnik II, leto 1993

- št.1. Ali so se stroški uvoza blaga resnično povečali, dr. Janez Potočnik, Ljubljana, januar 1993
- št.2. Bilanca pomembnejših prehranskih proizvodov, Božena Leonardi, Ljubljana, januar 1993
- št.3. Industrijska politika Slovenije - koncept, omejitve, možnosti in usmeritve na narodnogospodarski in sektorski ravni, dr. Pavle Gmeiner, dr. Anton Povše, Ljubljana, februar 1993
- št.4. Analiza gibanja plač in dometa ter učinkovitosti zamrznitve plač v marcu 1993, Bojan Radej, Ljubljana, marec 1993
- št.5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1992, Jana Jevševar, april 1993
- št.5.1. Lastninjenje družbenega premoženja v gospodarstvu republike Slovenije v letu 1992, Judita Mirjana Novak, maj 1993
- št.5.2. Finančni rezultati poslovanja javnih podjetij v letu 1992 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1992, Jana Jevševar, maj 1993
- št.5.3. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti - Primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1992, Jasna Kondža, maj 1993
- št.5.4. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1992, Vida Brus, maj 1993
- št.6. Portfolio analiza slovenske industrije v obdobju 1990-1992, Tanja Česen, junij 1993
- št.7. Nacionalni računi Slovenije- ocena 1990-93 in projekcije 1994-97, vodja projekta Igor mag. Strmšnik, Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, junij 1993
- št.8. Gospodarska gibanja v Sloveniji leta 1993 in perspektive do leta 1997 (Pomladansko poročilo), vodja projekta mag. Andrej Hartman, Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, junij 1993
- št.9. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva, zavodov s področja družbenih dejavnosti ter bank in zavarovalnic v prvem polletju 1993- primerjalni prikazi na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb, Jana Jevševar, Dijana Pirc, Vida Brus, september 1993
- št.10. Mesto Slovenije v svetu- mednarodne primerjave podatkov nacionalnih računov, Tanja Česen, september 1993
- št.11. Gospodarska gibanja v letu 1993 in kratkoročne perspektive gospodarstva Slovenije v letu 1994 (Jesensko poročilo), Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta mag. Andrej Hartman, november 1993
- št.12. Izhodišča za pripravo strategije gospodarskega razvoja Slovenije, dr. Janez Potočnik, november 1993

Letnik III, leto 1994

- št. 1. Prebivalstvo in zaposlenost v Sloveniji na prehodu iz osemdesetih v devetdeseta leta in ocena tendenc razvoja do leta 2000, Tomaž Kraigher, januar 1994
- št. 2. Analiza obrestnih mer in obresti v letih 1991 do 1993, Vida Brus, februar 1994
- št. 3. Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije, dr.Pavle Gmeiner, maj 1994
- št. 4.1 Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1993 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Judita Mirjana Novak, maj 1994
- št. 4.2.Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Dijana Pirc, maj 1994
- št. 4.3.Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1993 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Vida Brus, maj 1994
- št. 4.4.Finančni rezultati podjetij v izgubi v letih 1992 in 1993, Slavica Jurančič, junij 1994
- št. 5. Prikaz cenovnih sprememb v letih 1985 do 1993 - izračun verižnih indeksov cen po sektorjih NACE klasifikacije dejavnosti, Jure Povšnar, Nataša Marzidovšek, junij 1994
- št. 6. Gospodarska gibanja v Sloveniji v letu 1994 s projekcijami razvoja do leta 1998 (Pomladansko poročilo), Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1994
- št. 7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije v obdobju 1990 - 1994, Janja Pečar, julij 1994
- št. 8. Finančni rezultati poslovanja Zavodov s področja družbenih dejavnosti in zavarovalnih organizacij v prvem polletju 1994, Judita Novak, Dijana Pirc in Vida Brus, september 1994
- št. 9. Kmetijska pridelava in odkup kmetijskih proizvodov v obdobju 1988 - 1993, Mateja Kovač, oktober 1994
- št. 10. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1994 s projekcijo razvoja v letu 1995 (Jesensko poročilo), vodja projekta Tanja mag. Česen, Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, november 1994
- št. 11. Primerjava med finančnimi rezultati poslovanja slovenskega gospodarstva za leto 1993 po zakonu o računovodstvu in po slovenskih računovodskih standardih, Judita Mirjana Novak, december 1994
- št. 12. Turistični promet v obdobju 1985 - 1994 in statistični prikaz stanja turizma v Sloveniji, Petra Drobne, december 1994

Letnik IV, leto 1995

- št. 1. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v letu 1994, Primerjalni prikazi na osnovi zaključnih računov za leto 1994, Judita Mirjana novak, april 1995
- št. 2. Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije po dveh scenarijih v obdobju do leta 2000, dr.Pavle Gmeiner, maj 1995
- št. 3. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1994 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov, Vida Brus, junij 1995
- št. 4. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1995 s projekcijo razvoja do leta 2000 (Pomladansko poročilo), vodja projekta Igor mag. Strmšnik, julij 1995
- št. 5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1994 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance uspeha leta 1994, Judita Mirjana Novak , julij 1995
- št. 6. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1995 s projekcijo razvoja v letu 1996 (Jesensko poročilo), vodja projekta Igor mag. Strmšnik, oktober 1995
- št. 7. Nacionalni programi in posebni razvojni zakoni v luči strategije gospodarskega razvoja Slovenije in vpliva na regionalni razvoj, mag. Ana Murn, Ljubljana, november 1995
- št. 8. Značilnosti razvoja slovenskih regij, Janja Pečar, Ljubljana, december 1995
- št. 9. Politika cenovnega nadzora v Sloveniji v letih 1991 do 1995, Nataša Marzidovšek, Ljubljana, december 1995
- št. 10. Pregled posebnih razvojnih dokumentov, ki jih je sprejela država Slovenija, mag. Ana Murn, Ljubljana, december 1995
- št. 11. Razmerja v slovenskem gospodarstvu v letih 1992 in 1993 v luči input - output tabel, Vesna Štraser, Ljubljana, februar 1996
- št. 12. Ocena demografskih računov Slovenije 1981 - 1994, Tomaž Kraigher, Ljubljana, marec 1996

Letnik V, leto 1996

- št.1. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji leta 1996 s ciljno projekcijo razvoja do leta 2000 (Pomladansko poročilo), Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, vodji projekta mag. Igor Strmšnik in mag. Alenka Kajzer
- št.2. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1995 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1995), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1996
- št.3. Poslovanje bank v letu 1995, Vida Brus, Ljubljana, julij 1996
- št.4. Javnofinančne obveznosti, ki izhajajo iz dokumentov razvojnega načrtovanja in posebnih rajonih zakonov, mag. Ana Murn, Ljubljana, september 1996
- št.5. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v letu 1995, Judita Mirjana Novak, Ljubljana, oktober 1996
- št.6. Neposredne tuje investicije v slovensko gospodarstvo in njihov razvojni potencial. Foreign Direct Investment in the Slovenian Economy and its Development Potential, Matija dr. Rojec, Ljubljana, oktober 1996
- št.7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1995, Janja Pečar, Ljubljana, oktober 1996
- št.8. Kazalci finančne uspešnosti gospodarjenja v letu 1995 po sektorjih in regijah, Liljana Figar kot vodja, Peter Beltram, Vida Brus, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Janja Pečar, Boštjan Plešec, Jure Povšnar, Ana Sečnik, Ljubljana, november 1996
- št.9. Ocena input-output tabele Republike Slovenije za leto 1995 v tekočih in stalnih cenah, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, november 1996
- št.10. Dejavniki za povečanje konkurenčnosti slovenske predelovalne industrije s posebnim ozirom na kooperacije, razvojne raziskave in tuja vlaganja, dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, december 1996
- št.11. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji - Jesensko poročilo 1996, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, december 1996
- št.12. Slovenija in Maastrichtski kriteriji konvergence, dr. Ivo Lavrač in mag. Vladimir Lavrač, Ljubljana, februar 1997

Letnik VI, leto 1997

- št.1. Analiza gospodarskih gibanj s ciljno projekcijo do leta 2001 (Pomladansko poročilo), Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, junij 1997
- št.2. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1996 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1996), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1997
- št.3. Ocena kupne moči bruto domačega proizvoda na prebivalca v Sloveniji 1993-1997 in prognoza do 2005, mag. Tanja Česen, Ljubljana, julij 1997
- št.4. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1996, Janja Pečar, Ljubljana, oktober 1997
- št.5. Poslovanje bank v letu 1996, Vida Brus, Ljubljana, oktober 1997
- št.6. Uvod v kupno moč denarne enote in probleme merjenja domačega proizvoda po kupni moči, dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, november 1997
- št.7. Ocena gospodarskih gibanj v letu 1997 in možnosti razvoja v letu 1998 (Jesensko poročilo), Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, november 1997
- št. 8. Finančni rezultati poslovanja izvoznikov v letu 1996, Judita Mirjana Novak, Ljubljana, december 1997
- št. 9. Kazalci finančne uspešnosti gospodarjenja v letu 1996 po sektorjih, Liljana Figar kot vodja, Vida Brus, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Mateja Pečar, Jure Povšnar, Ana Sečnik, Ljubljana, december 1997
- št.10. SAM Slovenija 1996 (matrika nacionalnih računov), Ivanka Zakotnik, Ljubljana, december 1997
- št.11. Slovenija v Evropi regij - Regionalne strukture razširjene evropske zveze, mag. Igor Strmšnik, Ljubljana, januar 1998
- št.12. Globalna konkurenčnost Slovenije - Eksperimentalna ocena njenih prednosti in slabosti po metodi Svetovnega ekonomskega foruma. dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, januar 1998

Letnik VII, leto 1998

- št. 1. Pregled javnofinančnih prihodkov za leto 1997 (na osnovi Poročila B-2) Agencije RS za plačilni promet, Jasna Kondža, Ljubljana, marec 1998
- št. 2. Projekcije prebivalstva Slovenije 1996 - 2070, Tomaž Kraigher, Ljubljana, marec 1998
- št. 3. Sistem nacionalnih računov SAM (Social Accounting Matrix) Slovenija 1995, dr. Ivo Lavrač, Branka Tavčar, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, april 1998
- št. 4. Vladne finančne intervencije v gospodarstvu, Državne pomoči v Evropski uniji, mag. Ana Murn, Ljubljana, maj 1998
- št. 5. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1997 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1997), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1998
- št. 6. Slovenija v letu 1997 – ocene nacionalnih računov, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, avgust 1998
- št. 7. Finančna uspešnost gospodarjenja v letu 1997 po sektorjih, Liljana Figar, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Jure Povšnar, Mateja Pečar, Ana Sečnik, Ljubljana, oktober 1998
- št. 8. Ocena četrletnega bruto domačega proizvoda Slovenije potrošna struktura 1995 – 1997, dr. Tanja Česen, Ljubljana, november 1998
- št. 9. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1997, Janja Pečar, december 1998
- št. 10. Razvojni indikatorji za vrednotenje okoljske kakovosti gospodarske rasti, Bojan Radej, februar 1999
- št. 11. Koncept in empirični rezultati merjenja nacionalne konkurenčne sposobnosti v Sloveniji za obdobje 1995-1998 in napovedi do leta 2000, dr. Pavle Gmeiner, Liljana Figar, februar 1999
- št. 12. Prenova regionalne politike, mag. Igor Strmšnik, april 1999

Letnik VIII, leto 1999

- št. 1. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1998 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1998), Judita Mirjana Novak, avgust 1999
- št. 2. Ocenjevanje cen življenskih potrebščin, drobnoprodajnih cen in cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih, Boštjan Plešec, Nataša Marzidovšek, maj 2000
- št. 3. Strategija gospodarskega razvoja Slovenije - razvojni scenarij, koordinatorja: mag. Igor Strmšnk, Branka Tavčar, september 1999
- št. 4. Matrika nacionalnih računov - Slovenija 1998, Ivanka Zakotnik, december 1999
- št. 5. Finančna uspešnost gospodarjenja v letu 1998 po sektorjih, Jure Povšnar, dr. Tanja Česen, Andrej Hrovat, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Ana Sečnik, februar 2000
- št. 6. Vzroki primanjkljaja na tekočem računu plačilne bilance v obdobju tranzicije, mag. Rotija Kmet, februar 2000
- št. 7. Poslovanje bančnega sistema v letu 1998, Andrej Hrovat, februar 2000
- št. 8. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1998, Janja Pečar, marec 2000
- št. 9. Pregled javnofinančnih prihodkov za leto 1998 in 1999 (na osnovi Poročila B-2) Agencije RS za plačilni promet, Jasna Kondža, Ljubljana, april 2000
- št. 10. Zunanje neravnovesje in ekonomska politika v obdobju tranzicije - primer Češke, Madžarske in Poljske z možnimi zaključki za Slovenijo, mag. Rotija Kmet, marec 2000
- št. 11. Sodobne tendence v odnosih med storitveno in industrijsko proizvodnjo v svetu in v Sloveniji, dr. Metka Stare, Ljubljana, april 2000
- št. 12. Regionalna politika, Mojca Aljančič, Sara Dragana Bogdanovič, Ljubljana, maj 2000

Letnik IX, leto 2000

- št. 1. Neposredne tuje investicije v Slovenijo, trendi, razvoj in politika v obdobju 1997 - 1999, dr. Matija Rojec, Ljubljana, julij 2000
- št. 2. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1999 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1999), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, september 2000
- št. 3. Plačilna bilanca in napovedovanje njenega razvoja, mag. Jože Markič, Ljubljana, september 2000
- št. 4. Ekonometrična analiza gibanja investicij v osnovna sredstva v Sloveniji, mag. Vesna Štraser, Ljubljana, oktober 2000
- št. 5. Poslovanje bančnega sistema v letu 1999, mag. Luka Vesnaver, Ljubljana, oktober 2000
- št. 6. Pomen in merjenje osnovne inflacije v Sloveniji, mag. Boštjan Vasle, Ljubljana, oktober 2000
- št. 7. Shema indikatorjev monitoringa okoljskega razvoja, mag. Bojan Radej, Jure Povšnar, Mateja Kovač, Ivanka Zakotnik, dr. Pavle Gmeiner, Matjaž Hanžek in dr. Janko Seljak, Ljubljana, november 2000
- št. 8. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1999, Janja Pečar, mag. Metka Farič, januar 2001
- št. 9. Analiza poslovanja gospodarskih družb v obdobju 1995-1999 po dejavnostih, mag. Rotija Kmet, Janez Kušar, Jure Povšnar, Mateja Kovač, dr. Tanja Česen, mag. Mateja Peternelj, marec 2001
- št. 10. Državne in strukturne pomoči v Evropski uniji, posameznih državah Evropske unije in Sloveniji, Ana Murn, marec 2001

Letnik X, leto 2001

- št. 1. Motivi in strategije tujih investorjev v Sloveniji / Motivation and Strategic Considerations of Foreign Investors in Slovenia, Matija Rojec, Miroslav Stanojević, avgust 2001
- št. 2. Sektorska analiza poslovanja gospodarskih družb v obdobju 1995 - 2000, mag. Rotija Kmet, Gorazd Kovačič, Mojca Koprivnikar Šušteršič, Jure Povšnar, Eva Zver, Mateja Kovač, Janez Kušar, mag. Brigita Lipovšek, 2001
- št. 3. Ocenjevanje in projekcija izobrazbenih tokov in izobrazbene sestave prebivalstva, Tomaž Kraigher, 2001